ڕێبەری داینگەکان

بۆ داینگە حکومی و تایبەتەکان

وەزارەتی کاروباری کۆمەڵایەتی _ هەرێمی کوردستان

دانەی یەکەم

٢٠٢٤

ناوەروک

بابەت	لاپەڕ
ناوەروک	٢
پێشەکی	٣ - ٥
ئارمانج	٦
بەندی یەکەم	١٠-٧
چوارچێوەی یاسایی بۆ ڕێکخستنی کاری داینگەکان	٨-٧
ڕێنمایی خانووەکانی داینگەکان لە هەرێمی کوردستان – عیراق	٩-٨
ڕێنمایەکانی ژمارە (١)ی ساڵی (٢٠٢٢)	١٠
بەندی دوویەم	٤٦-١١
چوارچێوەی کارگێری بۆ ڕێکخستنی کاری بەشی داینگەکان ، وە هوبەکانی سەر بە بەشی داینگەکان	١١
بەشی داینگەکان	١٢-١١
سەرۆکی بەشی داینگەکان :	١٧-١٢
بەرپرسی هۆبەی پێدانی مووڵەت	٢١-١٨
بەرپرسی هۆبەی بەدواداچوون و سەرپەرشتیکردن	٢٤-٢١
ماڵی داینگە	٢٩-٢٥
بەڵێننامە بۆ خاوەن داینگەکانی تایبەت	٣٠
مــــەرجەکانی کردنەوەی داینگە	٣٣-٣١
ڕێکارەکانی وەرگرتن و دانی منداڵان	٣٥-٣٤
ماف و ئەرکەکانی دایك و منداڵان :	٣٦-٣٥
بادەکی منداڵ لە داینگە	٣٨-٣٦
فورمی وەرگرتن و زانیاری دەربارەی منداڵ	٤٢-٣٩
ئەو ڕاپورتانەی ڕەوانەی خێزان دەکات دەربارەی پروگرامی ڕۆژانەی منداڵ	٤٦-٤٣
بەندی سێیەم	٦٠-٤٧
چوارچێوەی پروگرامی هونەری لەگەڵ منداڵ لە داینگە	٤٨-٤٧
پوختەی پروگرامی داینگە بە گوێرەی تەمەنی منداڵ	٦٠-٤٦
تەمەنی دوو مانگی تا یەك ساڵی	٥١-٤٨
تەمەنی یەك ساڵی تا دوو ساڵی	٥٥-٥١
تەمەنی دوو ساڵی بۆ سێ ساڵی	٥٨-٥٥
تەمەنی سێ ساڵی بو چوار ساڵی	٦٠-٥٨

پێشەکی

وەزارەتی کاروبـاری کومەلایـەتی لـە رێگـەی بەرێوەبەریـەکانی گشـتی چـاودێری و گەشەپێدانی کومەلایەتیەوە ، بەشی سەرپەرشتی داینگەکان ، دامەزراندن بۆ باشترکردن و رێکخستی کاری داینگەکانی حکومی و نەحکومی ، بۆ ئەم مەبەستەش کۆمەلـە رێـنمای لەسەر بنەمای سیستەمێکی گونجا و گشتگیر دەرکراون.

زۆربەی ئەو رێنمایانەی کە رێکخسـتن بـۆ کـراوە ، زیـاتر لایـەنی کـارگێرین ، رێکخسـتنی چوارچێـوەی کـاری دەسـتەکی نـاو داینگـەکان دەکـات ، هـەروەها رەفتـار و سـەرەدەری پەیوەندیـەکانی کـارگێری لـەنێوان کـارگێری داینگـە لەگـەل (دایـك و باوکـەکان) ، هاوشێوەی رێکخستنی کارگێری لە نێوان بەشی داینگە و کارگێری داینگەکان دەکات.

بەلام سەرەدەری دەستەی داینگەکان لەگەل مندال و چونیەتی پەرەپێدانی پرۆگرامی تەکنیکی لەناو داینگەکان وەك ئامرازێك بۆ پێرابوونەکانی دەستەکی (چاودێر و ئەوانیتر) لەگەل مندالان دیار نەکراون ، کە باشترین شێوەی پەروەردەکردنی مندال لەم کاتـە دا کـە بووە جێگای مەترسی تووشبوونی چەندین نەخۆشی و ئالۆزیەکانی کومەلایەتی لەسەر کەسایەتی مندال وەك :

١- لە سەرانسەری کومەلگای جیهانی ، چاودێری و پەروەردەکردنی مندالان لە تەمەنی داینگـە دا بـە زمـانی دایکـە و کـەلتوری نیشـتیمانی یـە ، پێویسـتە لـە هـەرێمی کوردستانیش بە هەمان شێوە بێـت (لاوازیـەکی گـەورە کـەوتووە لـەم ئارمانجە لـە داینگە لەناو سیستەمی داینگە لە هەرێم دا).

٢- جیابوونـەوەی منـدال لـە دایـك و بـاوك لـەو تەمەنـەی لـە داینگـە وەردەگرێـت ، کاریگەریەکی گەورەی دەروونی لە کەسایەتی مندال دەکات ، هەست بە نەئارامی و

ترس دەکات ، لەوانەیە بگاتە ترومایێ (پێویستە کارمەندەکانی داینگە بزانن چون سەرەدەری لەگەل دەکەن ؟).

-٣ نەبوونی شارەزایی کارمەندەکانی داینگە بە شێوازەکانی سەرەدەریکردن لەگەل مندالانی لە تەمەنی داینگە دا ، کە زۆر پێویستە شارەزایی هەبێت لەو رێگە سەردەمیانە کە لە بواری رەفتارکردن و فێرکردنی مندال دا بەکاردەهێنن : (سەرەدەریەکی دوور لە ترس و نەئارامی و توند و تیژی ، مندال هەست بە کەسایەتی خوی بکات ، بەهێزکردنی پەیوەندیە کومەلایەتیەکانی مندال ، ئەمەش هەموو بە رێگەی دووبارەکردنی رەفتارەکان ، بەکارئینانی هەستەکانی خوی بەرێگەی یاری (هزری و بیرکردنەوە) ، هەروەسا چیروك ، شانوگەری ، گورانی و شێوەکاری و چالاکیەکانی کاری دەستی و فێرکردن بە رێگەی ئەو ماددەی لە بەردەست هەیە نەك بە ئاخاوتن بێت) .

لەبەر ئەم هۆکارانە بیر لە دروستکردنی ئەم رێبەریە کراوە ، بو زانین بیروکەی ئەم پروگرامە لە پروگرامی یان فەلسەفەی مونتیسوری وەرگرتووە ، بۆ ئەوەی لە ئاوەدانکرن و فێرکردنی کەسایەتی مندال دا بەرکاربهێنرێت ، کە ئەو ستوونە سەرەکیانەی فەلسەفەی مونتیسوری لەسەر چووە و پەیرەو کراوە ئەمانەن :

- ستوونی ژیانی رۆژانە (کرداری) ، ستوونی ژیانی هەستەکان ، ستوونی ژیانی فێربوون ، ستوونی ژیانی شارەزایی رەوشەنبیری.

ئەمە هاوکاری خێزانی مندال دەکات بۆ ئاوەدانکردنی کەسانی هوشیار و تێگەیشتوو ، وە کەسانی دلسۆز و خویشەویستی بۆ وەلات و خێزان هەبێت ، هەروەها پالپشتی مندال دەکات بۆ داهێنان و فێربوونی رێگە نوێیەکان کە مێشکی مندال کراوەتر و پێشکەوتووتر دەکات.

لەلایــەن حکومەتیشــەوە بەدەســتهێنانی تــەخ و تــوێژیکی نــوی مندالــەکانی پێگەیشتوو ، وە لە ئاستێکی بەرزی بیرکردنەوە دا ، هەروەسـا چونیـەتی کـارکردن بـۆ بەرێوەبردنی وەلاتی خوی.

ئارمانج

ڕێکخستن و جێبەجێکردنی پروگرامەکانی پەیوەندی بە چاودێری و ئامادەکردنی منداڵان هەیە ، وە باشتر چاودێری و فێرکردنی سەرەتایی بۆ منداڵان لە تەمەنی پێش چوونەوە بۆ قوتابخانە وە ئامادەکردنی ژینگەیەکی ئارام و پشتەوانی بو مندالەکانی لە تەمەنی بچووك دا ، چونکی مندال دەتوانن فێر ببن و گەشە بکەن وە بەشێوەیەکی تەندروست پێشکەوتن بەخویەوە ببینن.

بەندی یەکەم

چوارچێوەی یاسایی بۆ ڕێکخستنی کاری داینگەکان

بــەپێی سیســتەم و ڕێنمایــەکانی بــەڕێوەبردنی داینگــە کــە لــە لایــەن وەزارەتی کاروکاروباری کۆمەلایەتی پەسەند کراوە ، سیستەمی داینگەکانی لە هەرێمی کوردستان ـ عیراق، ژمارە ٧ ی ساڵی ٢٠١٣

١. مــاددەی ســێیەم و مــاددەی چــوارەم / تێــدا هــاتووە چۆنیــەتی پێرابونــەکانی کردنەوەی داینگە لە هەرێم ، وە سەرەتاییەکانی کــارگێری کــە بــۆ پێــدانی مۆڵــەت پێویستە هەبێت ، وە ئەو پارەی دیــار کــراوە ، هــەروەها دروســتکردنی لیژنەیــەك بــۆ بەڕێوەبردنی کار .

٢. ماددەی پێنجەم / مەرجەکانی ئەو خانوویەی کە داینگە تێدا دەکرێتەوە ، بە تێر و تەسەلی کە دەبێت چی شتێك تێدا هەبێت؟.

٣. ماددەی شەشەم / چۆنیەتی لادانی یان کێشانەوەی مۆلەت لە داینگە لە کاتی سەرپێچیەکانەوە.

٤. ماددەی حەوتەم/ میلاکی داینگە دەبێت لە چ دەستەیەك پێکبێت ،بەڕێوەبەری داینگە ، لێکۆلەری کۆمەلایەتی ، مامۆستا، دادوك ..

٥. ماددەی هەشــتەم ، مــاددەی نۆهــەم ، مــاددەی دەهــەم، مــاددەی یازدەهــەم/ مەرجەکانی وەرگرتنی منــدالان و کۆتــایی هێنــانی لــە داینگــە ، هــەروەها بــادەکی تایبــەت بــۆ هــەر منــداڵێك ، هەماهــەنگی لــە نێــوان وەزارەتی کــار و وەزارەتی تەندروستی بۆ سەردانی نۆژدارێکی مندالان یان نۆژدارێکی گشتی بۆ ئاگــاداری لــە

سەر تەندروستی و پاکی مندالان لە داینگـە ، دابینکـردنی کەرەسـتەکانی خـواردن بـە گوێرەی خشتەی خواردن لە داینگە حکومی و تایبەتەکان.

٦. ماددەی دوازدەهەم / ماددەی سێزدەهەم/ ماددەی چواردەهەم /ماددەی پانزدەهەم/ ماددەی شانزدەهەم / ماددەی هەڤدەهەم / ماددەی هەژدەهەم/ ماددەی نوزدەهەم / بەکورتی تێدا هاتووە : دیارکردنی کاتەکانی دەوام بو داینگە حکومی و تایبەتەکان ، نابێت گورینی ناو و شوێن یان گواستنەوەی مولکی داینگە بێ ئاگاداری جێگا پەیوەندیدارەکان بێت, پارەی مولەتەکانی داینگە بو گەنجینەی دەولەت بێ وە ئەو پارەی لە مندالانی داینگە حکومیەکان چون جودا دەکرێت بو خەرج کردن و بو گەنجینەی دەولەت ، خواردن بو دەستەی داینگە حکومی و تایبەتەکان ، پێگری گشت داینگەکان بو ئەم سیستەمە ، دەبێت وەزارەتی پەیوەندیدار رێنمایی نوێ دەربکات.

بـو بـەهێزکردنی سیسـتەمی نـاوبراو پالپشـتی بـە حـوکمی برگـەی (١) لـە مـاددەی هەڤدەهەم لە سیستەمی خانووی داینگە هی ژمارە (٧)لە سالی (٢٠١٣) ، دەرکردنی ئەم رێنمایانە . رێنمایەکانی ژمارە (١) لە سالی (٢٠١٥)

رێنمایی خانووەکانی داینگەکان لە هەرێمی کوردستان ـ عیراق :

١. ماددەی یەکەم / ماددەی دوویەم / ماددەی سێیەم / تێدا ئەم زاراوانە بەکارهاتوون کـە ئـەم رامانانـە هەلـدەگرن ، چونیـەتی وەرگرتنـی مووڵـەتی خانووەکـانی داینگـە، پێکهێنانی لیژنەیەك لە بەرێوەبەری گشتی چـاودێری و گەشـەپێدانی کومەلایـەتی لـە هەر پارێزگایەك .

٢. مـاددەی چـوارەم / مـاددەی پێنچـەم / مـاددەی شەشـەم / مەرجـەکانی شـوێنی نیشـتەجێبونی خـانووی داینگــە ، و مەرجــەکانی بینایــە و پێکهاتــەکانی بینایــە .. ، مەرجەکانی پاراستنی گشتی لە خانووەکانی داینگە هەبن : ئاو و کارەبا و غاز و ... هتد

٣. ماددەی حەوتەم / ماددەی هەشتەم / مـاددەی نوهـەم / دەبێـت گرێبەسـت لەگـەل پزیشکێك هەبێت لە داینگە وە سەردان .. ، چونیەتی سـەرەدەری لەگـەل منـدالی داینگـە لەلایەن دەستەکەوە ، ئەو بادەکانەی داینگەهـ پێویستی پێ هەیە .

٤. مـاددەی نوهــەم / مـاددەی یازدەهــەم / مـاددەی دوازدەهــەم / ئــەو راپــورت و زانیاریانـەی کـە پێویسـتە داینگـە بـدات بـە بەرێوەبـەری گشـتی ، مانگانـە یـان بـە پێـی پێویسـتی بێـت ، کـاری بـەشی داینگـە لـە بەرێوەبـەری گشـتی و کاروبـاری موولـەت وەرگرتنــەوە و گلــەیی و گازنــدە و وەرگرتنــی رێکارەکــانی پێویســت ، ئــەو کوژمــەی لــە مندالانی داینگەکانی حکومی و هی تایبەت وەردەگرێتەوە.

٥. ماددەی سێزدەهەم ، ماددەی چواردەهەم / لە کاتی کردنەوەی داینگەکانی حکومی و تایبەت وە وەرگرتن و دانی مندال بو دایك و باوك ، لە کاتی پێگیرنەبوونی خاوەنی داینگە بو سیستەمی داینگەکان ، پێرابوونی یاسایی لەگەل دەکرێت .

٦. ماددەی پازدەهەم / ماددەی شازدەهەم / ماددەی هەڤدەهەم / پێگری بـە یاسـای کار و یاسای خانەنشین و دەستەبەری کومەلایەتی بو دەستەکی داینگەکانی ئـەهلی و تایبەت .

رێنمایەکانی ژمارە (١)ی ساڵی (٢٠٢٢).

هەموارکردنی رێنمای تایبەت بە خانووەکانی داینگـەکان لـە هـەرێمی کوردسـتان ـ لـە هەرێمی کوردستان / عیراق، ژمارە (١)ی ساڵی (٢٠١٥)

١. ماددەی یەکەم / هەموارکردنی ماددەی سێیەم / بە بڕیاری بەرێوەبـەری گشـتی لـە هەر پارێزگەیەك یان ئیدارەیەکی سەربەخو لیژنەیەك یان زیاتر پێکبهێنرێت .

٢. ماددەی دوویەم / زیادکردنی ماددەیەك لەسەر مـاددەی نوهـەم بـە ژمـارە (١٠) / کـە نابێـت هـەر ئـامێرێکی زیـرەك بـەکاربێت و گرینگیـدان بـە زمـانی کـوردی و زمـانی دایـك لەپێشینە دەبێت / ماموستای کوڕ دەتوانێت کار بکات لە داینگـە بـو وانـەکانی میوزیـك و هونەر و وەرزش .

٣. ماددەی سێیەم / زیادکردنی دوو برگـە لەسـەر ژمـارەی (سـێ و چـوار) بـو مـاددەی(دوازدەهەم)

٤. مـاددەی چـوارەم / هـەموارکردنی مـاددەی (چواردەهـەم) ە / ئەگـەر پێشـێلکردنی سیستەمی داینگەکان لە لایەن داینگە ئەهلییەکان بکرێت .

٥. ماددەی پێنجەم / زیادکردنی ماددەیەك لە دوای مـاددەی (چواردەهـەم)/ لـە کـاتی گواستنەوەی خانووی داینگە یان خاوەن یان ناوی داینگە.

٦. ماددەی شەشەم / دەقی ئەم ماددەیە کە جێگەی ماددەی (پانزدەهەم) دەگرێتەوە .

٧. ماددەی حەوتەم / زیادکردنی ماددەیەك لـە دوای مـاددەی (پانزدەهـەم) / وەزارەت ساڵانە پلان دادەنێت بو کردنەوەی خولەکانی راهێنان بو دەستەی داینگەکان ، هـەروەها ساڵانە هەلسەنگاندن بو داینگەکان بکرێت لە لایەن دایك و باوك بە رێگەی فورمێکەوە.

٨. ماددەی هەشتەم / جێبەجێکردنی ئەم رێنمایانە هەر لە رێکەوتی دەرکەوتنی..

بەندی دوویەم

چوارچێوەی کارگێری بۆ رێکخستنی کاری بەشی داینگەکان ، وە هوبەکانی سەر بە بەشی داینگەکان

هەیـکەلی کـارگێری ، لـە ٢٠٢٤ لـە هەرێمـی کوردسـتان رێکخسـتووە ، وەزارەتی کـار و کاروباری کوٶمەلایەتی ، بەرێوەبەرایەتی گشتی چاودێری کوٶمەلایەتی لە دهۆك.

بەشی داینگەکان :

ئارمانجی گشتی	رێکخسـتن و جێبەجێکـردنی ئـامراز و بەرنامـەی پەیوەنديـدار بـە چـاودێری و ئامادەکردنی منـدالان و دابینکـردنی چـاودێری و پەروەردەی پێشـوەخت بـۆ مندالان هەر لە تەمەنی پێش قوتابخانـە و دابینکـردنی ژینگەيـەکی ئـارام و پشـتەوان بـۆ منـدالانی بچـووک کـە تێـدا منـدال دەتـوانن بـە شـێوەيەکی تەندروست و گشتگیر فێرببن و گەشە بکەن.

زنجیرە	ئەرک
١	پەرەپێـدان و جێبەجێکـردنی ئـامراز و رێکارەکـانی پەیوەنـدی بـە چـاودێریکردن و پاراستنی ئەو مندالانە هەیە کە لە خانووی چاودێری و داینگەکان دەژین، کە تێدا کار تێدا دەکرێت لە بۆ دڵنیابوون لە دابینکردنی ژینگەيـەکی ئـارام و گونجـاو بـۆ گەشەکردن و تەندروستی و سەلامەتی مندالان .
٢	بــەهێزکردنی هەمــاهەنگی لــەگەڵ لايەنــەکانی پەیوەندیــداری تــر وەک ســازیەکانی پەروەردەیــی و نەخۆشــخانە و رێکخراوەکــانی نــاحکومی وە هەماهەنگی هەوڵەکانی هاوبەش بۆ بەدەستهێنانی چاودێرییەکی گشتگیر بۆ مندالان و دابینکردنی پشتەوانی پێویست بۆ خێزانەکان.

٣	پەرەپێدان و جێبەجێکردنی بەرنامەکانی چاککردن بۆ ئەو مندالانە کە پێویستی بە پاڵپشتی زیاتر هەیە ، جا چی ئەوانە بن کە تووشی کەم ئەندامی جەستەیی یان دەروونی یان کومەلایەتی دەبن، ئارمانج لەم بەرنامانە پەرەپێدانە بە وەراری مندال و فێربوونی ئەو کە بتوانێت بەشداریەکی کارا و کاریگەر لە کومەلگا دا هەبێت.
٤	پێشکەشکردنی ڕاوێژ و پشتەوانی کومەلایەتی بۆ مندال و خێزانەکانیان لە داینگەکان .
٥	ڕێکخستنی کەمپینەکانی هۆشیاری و بەرنامەکانی رەوشەنبیریکردن دەربارەی مافەکانی مندال و گرنگی چاودێریکردنێکی باش بۆ مندالان.
٦	جەختکردن لەسەر پەرەپێدانی هۆشیاریکردن دەربارەی کێشەکانی پەیوەست بە پاراستنی مندالان و ڕێگریکردن لە خراپ بەکارهێنان و پشتگوێخستنیان.
٧	کۆکردنەوەی داتا و ئامادەکردنی ڕاپۆرت و ئامارەکانی پەیوەندی بە داینگەکانی مندالان و کێشەکانیەوە هەیە .
٨	بەشداریکردن لە ئامادەکردنی پەیرەوی ناوخۆی هەتایبەت بە داینگەکان بە گوێرەی یاساکان.

سەرۆکی بەشی داینگەکان :

پلەی فەرمانبەری بەپێی پێکهاتەی ڕێکخراوەیی	بەشی داینگەکان
ناولێکردنی فەرمانبەری (کاری)	سەرۆکی بەشی داینگەکان
ناونیشانەکانی کاری داخوازکراوی بێکار بۆ پرکردنەوە	لێکولەری کومەلایەتی ، لێکولەری کومەلایەتی پێشکەوتوو ، ماموستای

	دووەم ، ماموستای یەکەم ، ماموستای پێشکەوتوو ، بسپۆری کارگێری
ژینگەی کار	نووسینگەیی

سەرپەرشتی	بەرێوەبەری گشتی – هاریکاری بەرێوەبەری گشتی (بەپێی ئەو دەستهەلاتەی پێ راسپاردووە)
چوارچێوەی سەرپەرشتیکردن	فەرمانبەرەکانی لەژێر سەرپەرشتی (چاودێری)
باری فەرمانبەری	میلاکی هەمیشەیی
شوێنی کار	کوچکی بەرێوەبەری گشتی

[

بروانامەی زانستی	• بەکالۆریۆس لە بواری پەروەردە یان بەرێوەبردن یان لە بسپۆریەکی هاوشێوەدا. • ماستەر لە بواری پەروەردە یان بەرێوەبردن یان لە بسپۆریەکی هاوشێوەدا. • دکتورا لە بواری پەروەردە یان بەرێوەبردن یان لە بسپۆریەکی هاوشێوەدا. • بکالوریوس لە بواری کومەلناسی یان دەروونناسی یان لە بسپۆریەکی هاوشێوەدا. • ماستەر لە بواری کومەلناسی یان دەروونناسی یان لە بسپۆریەکی هاوشێوەدا.

شارەزاییەکانی پێویست	کەمترنەبێت لە (٥) سال

خۆلەکانی مەشق و راهێنان	
١	هونەری گەیاندن و پەیوەندیکردن
٢	فشاری کار
٣	هونەری نووسینی نووسراو و راپۆرتەکان
٤	خۆ بەرێوەبردن و پێشخستن
٥	بەرێوەبردنی کات

ئارمانجی کار	بەرێوەبردنی هەموو چالاکییەکانی خانووی داینگەکان ، لەگەل ئـەوەش دا ئاراســـتەکردنی هەمـــوو کارەکـــانی یەکەیـــی و جێبـــەجێکردنی ڕێسایەکانی ناوخۆیی داینگە .

ژ	تووانا و کاراماییەکانی پێویست
١	کارکردن بە بە گیانی یەک گرۆپی
٢	توانەکانی پلاندانان و رێکخستن
٣	پەیوەندیکردن و تواناکانی پەیوەندیکردن
٤	بیرکردنەوەی تەندروست
٥	تواناکانی سەرکردایەتیکردن و بەرێوەبردن
٦	تواناکـانی هانـدان و ڕێنمایکـردنی کارمەنـدەکان و بـەهێزکردنی هاوکـاری و پێکـەوە کارکردن.

٧	بەهێزکردنی پیشەی کارمەندەکان و بەرەوپێشبردنی توانەکانیان
٨	ئاشنابون لە بواری یاسایی و یاسادانانەدا.
٩	ئاشنابوون بـە هەمـوو ئـامراز و رێکـار و ڕێسـایەکان (پەیرەوەکـان) پەیوەندیـدار لـە بواری کار دا

ژ	ئەرک و بەرپرسیاریەتی
١	• بەرێوەبردنی گرۆپ (تیم) و ئاراستەکردن و هەماهەنگی چالاکییەکانی رۆژانە لەم بەشە . • دانان و جێب • وجێکردنی ئامراز و رێکار و پێوەرەکانی کارکردن . • دابەشکردنی کەرەستەکان بەشێوەیەکی کاریگەر و رێکخستنی خشتەی دەمکی و سەرەدان.
٢	چاودێری و بەرەوپێشچوون • دلنیابوون لە دابینکردنی ژینگەیەکی ئارام و پالپشت بۆ منداڵان لە داینگەدا . • چاودێریکردنی کوالیتی چاودێری و هەلسەنگاندنی بەرنامە و چالاکییەکانی پەروەردەیی. • بەرەوپێشبردن و جێبەجێکردنی پرۆگرامەکانی پەروەردەیی و گەشەپێدانی گونجاو لەگەل پێداویستیەکانی منداڵان .
٣	پەیوەندیکردن و هاوکاریکردن • پەیوەندیکردن لەگەل سەمیانەکان و پێشکەشکردنی زانیاری و رێنمایەکان بـۆ ئەوان . • هاوکـاریکردن لـەگەل ئەنـدامی تـیم و بـەهێزکردنی کـاری بـە کـۆم و گیـانی

	ئەرێنی .
٤	بەدواداچوون و هەلسەنگاندن . • بـەدواداچوونی بەرەوپێشـچوونی منـدالان و هەلسـەنگاندنی ئـەوان و پێشکەشکردنی رێنما و ئاراستەکان و پالپشتی پێویست . • هەلسەنگاندنی بەرێوەچوونی تیم و دەستەبەرکردنی راهێنان و بەرەوپێشچوونی پێویست .
٥	سەرپەرشتیکردن لەسەر ژێرخانە. • دلنیابوون لە توانای بەردەستبوون (ئیمکانات) و کەرەستەکانی پێویست بۆ داینگە. • گرنگیدان بە چارەکردن و سەلامەتی و پاك و خاوێنی داینگە .
٦	سەرەدەریکردن لەگەل کێشە و گرفتەکان . • سەرەدەریکردن لەگەل کێشەکانی رەفتاری یان تەندروستی یـان کومەلایـەتی بۆ مندالان و وەرگرتنی رێکارەکانی گونجاو . • سەرەدەریکردن لەگەل هەر گرفتێکی رێکخسـتن یـان کـارکردن کـە رووبـەرووی داینگە دەبێت.
٧	هەلسەنگاندنەکانی خولی بۆ داینگەهـ و سازیەکانی فێرکردنی خێرا هـی منـدالان و باخچەکانی مندالان ئەنجام بدرێن بە گوێرەی چوارچێوەی هەلسەنگاندن و کوالیتی .
٨	پلاندانان و رێکخسـتنی ئۆپەراسـیونی چـاودێری و پشـکنینەکان لەسـەر داینگەکـانی حکومی و بـەدواداچوون جێبـەجێکردنیان ، بـۆ مسـوگەرکردنی پێگیربـوون بـە رێسـا و پەیرەو و ئامراز و کرداریەکانی فێرکاری و پەروەردەیی
٩	هوشیارکردنی دایکان بە رێگەی سازدانی ووركشوپەکانی کار و وانە و سمینارەکان .

١٠	بەرزکردنی ڕاپۆرتەکان بەشێوەیەکی خۆلی لەسەر ئاستی داینگەکان .
١١	بـــەهێزکردنی پەیوەنـــدی لـــەگەل هاوبەشـــەکانی نـــاوخویی و دەرەکـــی بـــۆ مسوگەرکردنی پێشکەشکردنی خزمەتگوازی بە گوێرەی باشترین پێوەرەکان .
١٢	دانـانی بەرنامـەکانی فێربـوونی بەردەوام و بەرەوپێشـبردن و راهێنانـەکان بـەهێز دەکات و گرۆپەکانی کار هاندەدەت بۆ مسوگەرکردنی پێشکەشکردنی خزمەتگوزاری بە بەرزترین ئاست و کوالیتی .
١٣	ئامـادەکردنی سیسـتەمێکی رێکـو پێـک بـۆ بـەرێوەبردنی رێکارەکـانی مـوولەتی داینگەکان بە پێی رێسا و پەیرەوەکانی پەسەندکراو .
١٤	بـەدواداچوون و جێبـەجێکردنی سـزادان و پێبـژاردن (غرامـات) لەسـەر داینگەکـانی سـەرپێچکار و مسـوگەرکردنی نەهـێلانی ئـەوان بـەگوێرەی راپۆرتـەکانی چـاودێری پەروەردەیی .
١٥	شـیکارکردن و خوێنـدنی ڕاپۆرتـەکانی دایـنگە و دارشـتنی پلانـەکانی راسـتکردنەوە و باشترکردن.

پلەی فەرمانبەری بە پێی پێکهاتەی رێکخراوەیی	هۆبەی پێدانی موولەت
ناولێکردنی فەرمانبەری (کار)	بەرپرسی هۆبەی پێدانی موولەت
ناونیشانەکانی کاری داخوازکراو هی بێکار بۆ پرکردنەوە	لێکولەری کومەلایەتی _ لێکولەری کومەلایەتی پێشکەوتوو ـ ماموستای دووەم ـ ماموستای یەکەم ـ ماموستای پێشکەوتوو.
ژینگەی کار	نووسینگە – مەیدانی

بەرپرسی هۆبەی پێدانی مۆڵەت :

سەرپەرشتیکردن	بەڕێوەبەری گشتی ـ هاریکاری بەڕێوەبەری گشتی بۆ کاروباری تەکنیکی (بە پێی دەستهەڵاتی پێ ڕاسپاردووە)
چوارچێوەی سەرپەرشتیکردن	فەرمانبەرەکانی لە ژێر سەرپەرشتیکردن
باری فەرمانبەرایەتی	میلاکی هەمیشەیی
شوێنی کار	کۆچکی بەڕێوەبەرایەتی گشتی

بڕوانامەی زانستی	• بکالوریوس لە بواری پەروەردە و کارگێری یان هەر پسپۆریەکی هاوشێوە . • ماستەر لە بواری پەروەردە و کارگێری یان هەر پسپۆریەکی هاوشێوە . • دکتورا لە بواری پەروەردە و کارگێری یان هەر پسپۆریەکی هاوشێوە • بکالوریوس لە بواری کومەلناسی یان دەروونناسی یان هەر پسپۆریەکی هاوشێوە • ماستەر لە بوارێ کومەلناسی یان دەروونناسی یان هەر پسپۆریەکی هاوشێوە
توانا و شارەزایەکانی پێویست	کەمتر نەبێت لە ٥ سال

ئارمانجی کار	مسوگەرکردنی کوالیتی و سەلامەتی ئەو خزمەتگوزاریانەی داینگە پێشکێشی منـدالان دەکەن و جێبەجیکردنی رێسا و پێوەرەکانی رێکخستن بۆ کارەکانیان.

ئەرک و بەرپرسیاریەتی

١	خوێندنی داواکاریەکانی کردنەوەی داینگەکانی نوێ یان فراوانکردنەوەی داینگەکانی ئاوەدانکراو.
٢	پێشوازی وەرگرتن و پشکنینی داواکاریەکانی کردنەوەی داینگەکانی نوێ.
٣	دلنیابوون لە بەجێهێنانی داینگە بۆ هەموو مەرجەکانی ماددی و رێسایەکانی رێکخستنی (بە پێی سیستەمی داینگەکان).
٤	دلنیابوون لە هەبوونی بینایە کە هەمو مەرجەکانی هونەری و تەندروستی تێدا هەبێت ، وە باخچە و گورەپانی گونجاو و پێداویستیەکانی رووبەری و کەرەستە و ئاراستەکان بەخویەوە بگرێت.
٥	دلنیابوون لە هەبوونی کادری مرۆڤی (هێزی کار) پەروەردەیی و کارگێریەکانی ئامادەکراو (بەپێی سیستەمی داینگەکان)
٦	ئەنجامدانی سەدانەکانی مەیدانی بۆ دلنیابوون لە ئامادەباشیەکانی داینگە.
٧	خوێندنەوەی دۆسیەی داخوازکردن و دەرخستنی رەزامەندیەکانی پێویست بۆ کردنەوەی داینگەکانی نوێ.
٨	بەدواداچوونی جێبەجێکردنی مەرجەکانی پێدانی موولەت و رەزامەندبوون .
٩	دلنیابوون لە بەجێهێنانی پێوەر و مەرجەکانی رێکخستی بۆ کردنەوەی داینگەکان.
١٠	پێدانی موولەتەکانی کاری هی سالانە بۆ داینگەکانی ئاوەدانکراو.
١١	پێشوازیکردنی داواکاریەکانی نوێکردنەوەی موولەتەکان لە داینگەکان .
١٢	دلنیابوون لە جێبەجێکردنی داینگە بۆ مەرجەکانی کار.
١٣	پێگیریکردن بە پێوەرەکانی پەروەردەیی و تەندروستی و ئاسایش.
١٤	دلنیابوون لە بەردەوامی هەبوون و دەستەبەرکردنی پێداویستیەکانی ماددی

١٥	دەرخستنی بڕیارەکانی نوێکردنەوەی پێدانی موولەت بۆ داینگەکانی پێگیر .
١٦	ڕەتکردنی نوێکردنەوەی پێدانی موولەت بۆ داینگەکانی سەرپێچکار (بە پێی سیستەمی داینگەکان)
١٧	هەماهەنگیکرن دگەل لایەنێن پەیوەندیدار وەک پەروەردە و تەندروستی
١٨	دیارکردنی کرێی وەرگرتن لە مالی داینگەکان .

بەرپرسی هۆبەی بەدواداچوون و سەرپەرشتیکردن

پلەی فەرمانبەری بەپێی پێکهاتەی ڕێکخراوەیی	هۆبەی بەدواداچوون و سەرپەرشتیکردن
ناولێکردنی فەرمانبەری (کار)	بەرپرسی هۆبەی بەدواداچوون و سەرپەرشتیکردن
ناونیشانەکانی کاری داخوازکراوی بێکار بۆ پرکردنەوە	لێکولەری کومەلایەتی ، لێکولەری کومەلایەتی پێشکەوتوو ، ماموستای دووەم ، ماموستای یەکەم ، ماموستای پێشکەوتوو.
ژینگەی کار	نووسینگەیی _ مەیدانی

سەرپەرشتی	بەرێوەبەری گشتی ـ هاریکاری بەرێوەبەری گشتی بۆ کاروبارەکانی هونەری (تەکنیکی) بەپێی دەستهەلاتەکانی پێدراوە)
چوارچێوەی سەرپەرشتیکردن	فەرمانبەرەکانی لەژێر سەرپەرشتیکردن (چاودێری)
باری فەرمانبەری	میلاکی هەمیشەیی
شوێنی کار	کوچکی بەرێوەبەرایەتی گشتی

بڕوانامەی زانستی	• بەکالۆریۆس لە بواری پەروەردە یان بەڕێوەبردن یان لە پسپۆریەکی هاوشێوەدا. • ماستر لە بواری پەروەردە یان بەڕێوەبردن یان لە پسپۆریەکی هاوشێوەدا • بکالوریوس لە بواری کومەلناسی یان دەروونناسی یان لە پسپۆریەکی هاوشێوەدا. • ماستەر لە بواری کومەلناسی یان دەروونناسی یان لە پسپۆریەکی هاوشێوەدا.
شارەزایی پێویست	کەمترنەبێت لە (٥) سال

ژ	ئەرک و بەرپرسیاریەتی
ا	سەرپەرشتیکردن و سەردانەکانی مەیدانی • ئەنجامدانی سەردانەکانی مەیدانی بۆ هەمی داینگەکانی موولەتدار . • دلنیابوون لە پێگیربوونی داینگەکان بە مەرج و پێوەرەکانی دیاریکراو . • دلنیابوون لە دابینکردنی ژێرخانەی گونجاو و پێوەرەکانی تەندروستی و سەلامەتی. • چاودێری جێبەجێکردنی ڕێسا و ڕێنمایەکانی ڕێکخستنی . • چاودێریکردنی جێبەجێکردنی بەرنامەکانی پەروەردەیی و ئەو چالاکیەکانەی بۆ مندالان پێشکێش دەکرێن . • هەلسەنگاندنی ئاست و کوالیتی ئەو خزمەتگوزاریە پەروەردەیانەی کە داینگە پێشکەش دەکات . • هەلسەنگاندنی ڕێژەی دامەزراندن و تواناکانی کارمەندی کارکەر . • ئامادەکردنی ڕاپۆرتەکان دوکیومنتکراو لەسەر ئەنجامەکانی سەردان و

	تێبینیەکان . • دەرخستنی هوشداری و ئاگادارکردنی داینگەکانی سەرپێچکار . • پێشنیارکردنی راوەستاندن و داخستنی ئەو داینگەیانەی کە بەردەوامن لەسەر سەرپێچیەکان.
٢	پێشوازی و وەرگرتنی سکالا و گازندەکان • کردنەوەی رێگەکانی پەیوەندیکردن بۆ وەرگرتنی سکالاکانی سەمیانەکان و لایەنەکانی پەیوەندیدار . • کردنەوەی دوسیەیەک بۆ هەر سکالایەک و لێکۆلینەوە بۆ حالەتەکانی راپۆرتکراو بکرێت. • خوێندنەوەی سکالا و لێکولینەوە لە حالەتەکانی راپۆرتکراو. • بەدواداچوون و چارەسەرکردنی کێشە و سەرپێچیکراوەکان . • دەرخستنی پێشنیاز و وەرگرتنی رێکارەکانی پێویست.
٣	هەلسەنگاندنی خۆلی بۆ کار و ئاستی بەرێوەبردن • دانانی رێنیشاندەرەکانی بەرێوەبردن بۆ هەلسەنگاندنی بەرێوەبردنی داینگەکانە وەک : رێژەی پێگیری ، ئاست و کوالیتی خزمەتگوزاری ، رازیبوونی سەمیانەکان. • ئامادەکردنی راپۆرتەکانی خۆلی لەسەر ئاستی بەرێوەبردنی داینگەکان . • دەستنیشانکردنی خالەکانی بەهێز و لاواز لە بەرێوەبردنی داینگەکان دا . • پێشکەشکردنی پێشنیارەکان بۆ باشترکردن و بەرەوپێشبردنی بەرێوەبردنی داینگەکان .

راهێنان و ئامادەکردن • رێکخستنی بەرنامەکانی راهینان بۆ کارمەندەکانی لە داینگەکاندا کار دەکەن • بەرزکردنەوەی ئاستی لێهاتوویی و شارەزایی لە بوارەکانی پەروەردە و کارگێری دا . • بلاوکردنەوەی هوشیاری بەباشترین کردارەکانی لە بواری چاودێری مندالان. • بەدواداچوونی پێشکەوتنی مندالان و هەلسەنگاندنی بەرەوپێشـچوونیان و پێشکەشکردنی ئاراستە و رێنمایەکان و پالپشتی پێویست بۆ بکرێت.	٤
هەماهەنگی و هاوکاری • هەماهەنگی لەگەل هوبەی پێدانی موولەت دەربارەی سەرپێچیەکان. • هاوکاری لەگەل لایەنەکانی چاودێریکردنی پەیوەندیدار (تەندروست و ژینگە • هەماهەنگی لەگەل وەزارەتی پەروەردە. • بەدواداچوونی جێبەجێکردنی یاسا و یاسادانەکانی پەیوەندی بە داینگەکانەوە هەیە. • پەیوەندیکردن لەگەل سەمیانەکان و پێشکەشکردنی زانیاری و رێنمایەکان.	٥
دانانی ئامراز و پێوەرەکانی رێکخستن بۆ کاری داینگەکان • ئامادەکردنی رێسا و رێنمایەکانی رێکخستنی بۆ داینگەکانی مندالان. • پێداچوونەوە و نوێکردنی پێوەرەکان لەسەر بنیاتی پێشهاتەکان. • دەرخستنی رێنیشاندەرەیەکی رێبەری بۆ داینگەکان.	٦

مالی داینگە :

پلەی فەرمانبەری بەپێی پێکهاتەی ڕێکخراوەیی	مالی داینگە
ناولێکردنی فەرمانبەری (کار)	بەرپرسی داینگە
ناونیشانەکانی کاری داخوازکراوی بێکار بۆ پڕکردنەوە	لێکـولەری جڤـاکی ، لێکـولەری کومەلایـەتی پێشکەوتوو ، ماموسـتای دووەم ، ماموسـتای یەکەم ، ماموستای پێشکەوتوو.
ژینگەی کار	نووسینگەیی

سەرپەرشتی	سەرۆکی بەشی داینگەکان
چوارچێوەی سەرپەرشتیکردن	فەرمانبەرەکانی لەژێر سەرپەرشتیکردن (چاودێری)
باری فەرمانبەری	میلاکی هەمیشەیی
شوێنی کار	مالی داینگە

ئارمانجی گشتی	بنیاتنــانی بنــاغەیەکی بــەهێز بــۆ بەرەوپێشــبردنی منــدالان و ئامادەکردنیان بـۆ بەشـداریکردن لـە فێرکـردن و پەروەردەکـردنێکی قورستر لە قوناغەکانی داهاتوی ژیانیان دا.

	کارامەیی (شارەزایی) تواناکانی پێویست
ا	کارامەییەکانی کارگێری کارامەییەکانی بـەرێوەبردنێکی بـەهێز و تواناکـانی پلانـدانان و ڕێکخسـتن ، هـەروەها هەمـاهەنگی و چـاودێری و هەلسـەنگاندنی ئوپەراسـیونەکانی رۆژانە ، تواناکـانی وەرگرتنـی بریارەکـانی کـاریگەر و بـەرێوەبردنی داهاتـەکانی دارایـی و مرۆڤـی بەشێوەیەکی کارا و کاریگەر.

٢	**كارامەييەكانی پەیوەندیكردن** كارامەييەكانی پەیوەندیكردنێكی كاریگەر لـەگەل منـدال و سـەمیان و كارمەنـدەكان و لایەنـەكانی دەرەكـی ، تواناكـانی پەیوەنـدیكردن بەشـێوەكی بـەرچاو و كـاریگەر ، گوێگرتنێكی باش و پەیوەندیەكانی نەراستەوخو لە كاتی پێویست.
٣	**زانیاری پەروەردەیی** تێگەیشتنێكی قوول بۆ بەرەوپێشچوونەكانی پەروەردەیی و شـێوازەكانی فێركـردنی هاوچەرخ وزانیاریەكانی لەسـەر بنەمـای ئاراسـتەكردن و پێوەرەكـانی پەروەردەیـی و كردارەكانی باشترین ئاست لە بواری پەروەردەی خێرا دا .
٤	**كارامەی لەبواری بەرێوەبردنی رەفتاری** شـارەزای لـە بـواری بـەرێوەبردنی رەفتـاری و سـەرەدەری لـەگەل قەبخوازیـەكانی رەفتاری لە لایـەن منـدالان و جێبـەجێكردنی ئیسـتراتیژیەكانی بـەرێوەبردنی رەفتـاری ئەرێنی و چارەسەركردنی كێشەكان بەشێوەكی كاریگەر .
٥	**كاراماییەكانی شیكردنەوە و چارەسەری** تواناكانی شیكردنەوەی كێشەكان و سەرەدەریكردن بەشێوەیەكی كاریگەر و تواناكانی دەستنیشـانكردنی كێشـەكان و شـیكاركردنەوەی قـوول بـۆ زانیاریـەكان و وەرگرتنـی بریارەكانی گونجاو و جێبەجێكردنیان.
٦	**كاراماییەكان ئاوەدانكردنەوەی پەیوەندیەكان** كارامەييەكانی بـەهێز لـە ئاوەدانكردنـەوە پەیوەندیـەكان لـەگەل منـدال و سـەمیان ، كارمەندەكان و لایەنەكانی دەرەكی ، تواناكانی پەیوەندیكردن بە شێوەیەكی ئەرێنی و سەرەدەری لەگەل گرفتەكان .
٧	**كاراماییەكانی سەركردایەتی** كارامەييـەكانی سـەركردایەتیەكانی بـەهێز و تواناكـانی بـەكارهێنانی شـێوازەكانی سەركردایەتی كاریگەر و هاندان و تواناندنی گرۆپی كار .
٨	**زانیاری لەسەر سەلامەتی و تەندروستی** زانیاریەكانی گشتگیر بە پێداویستیەكانی سەلامەتی و تەندروستی لە ژینگەی داینگەدا ، تواناكانی جێبەجێكردنی رێكارەكانی سەلامەتی و پاراستنی ژینگەیەكی ئارام بۆ مندال و كارمەندەكان .

٩	**نەرم و نیانی و خۆگونجاندن** تواناکانی سەرەدەریکردن لەگەل گۆرانکاری و قەبخوازیەکانی بەردەوام و تواناکانی خۆ گونجاندن لەگەل پێداویستیەکانی منداڵ و مالباتەکان و گۆرانکاریەکانی یاسا و رێسایەکانی پەیوەندی بە داینگە هەیە.
١٠	**کارامەییەکانی پلاندانان و رێکخستن** تواناکانی دانان و دارشتنی پلانەکانی ئیستراتیژی بۆ گەیشتن بەئارمانجەکانی داینگە و رێکخستنی چالاکی و بەرنامەکان بەشێوەیەکی کاریگەر ، تواناکانی دەستنیشانکردنی داهاتەکانی پێویست و دابەشکردنیان بەشێوەکی گونجاو پلانکردنی خشتەکانی دەمکی (پێش وەخت) .
١١	**شارەزایی لە یاسا و رێسایەکاندا** تێگەیشتنی قوول لە یاسا و رێسایەکانی پەیوەندی بە بواری چاودێری منداڵان و فێرکردنی خێرا و هەبوونی زانیاریەکان لەسەر پێوەرەکانی یاسایی و رەوشتی و رێسایەکانی تەندروستی و سەلامەتی و مسوگەرکردنی پێگیری.
١٢	**کارامەیی لە دامەزراندن و راهێنان** شارەزایی لە هەلبژارتن و دامەزراندنی کارمەندەکانی لێهاتوو و مەشقکردن لەسەر دەستنیشانکردنی پێداویستیەکانی راهێنانی و رێکخستنی بەرنامەکانی راهێنەری بۆ بەرەوپێشبردنی تواناکانی کارمەندەکان و بەهێزکردنی ئاستەکەیان .
١٣	**کارامەییەکانی دارایی و بودجەی** تێگەیشتنێکی باشی بنەمایەکانی دارایی و شارەزایی لە کارگێری بۆدجەیی و تواناکانی ئامادەکردن و چاودێریکردنی بۆدجە و بەرێوەبردنی خەرجی و داهاتەکان بەشێوەیەکی کاریگەر .
١٤	**شارەزاییەکانی تەکنولوژی** شارەزایی لە بەکارهێنانی تەکنولوژیایی و لە کاری داینگە دا ، وە تواناکانی بەکارهێنانی بەرنامە و جێبەجێکردنەکانی گرنگ بۆ بەرێوەبردنی داینگە و پەیوەندیکردن لەگەل مالباتەکان و بەهێزکردنی فێربوونی ئەلیکترونی ئەگەر بخوازێت .

ئەرك و بەرپرسياريەتى	
بەرێوەبردنی ئوپەراسیونەکانی ڕۆژانە بەرێوەبردنی هەموو ئوپەراسیونەکانی ڕۆژانە لە داینگەدا . مسوگەرکردنی زنجیرەی دابینکـردن و کـارکردنی کـاریگەر لەگـەڵ خشـتەی چالاکیـەکانی ڕۆژانە و چـاودێری تەندروستی و ڕێکخستنی ژەمەکانی کار و چالاکیەکانی پەروەردەیی .	١
بەرەوپێشبردنی ئامراز و پێرابونەکان (ڕێکارەکان) بەرپرس هەلدەستێت بە دانانی ئامراز و ڕێکارەکانی ڕۆن و بەرچاو بۆ کـارکردنی مـالی داینگە و مسوگەرکردنی دابینکردنی ئامرازەکانی سەلامەتی و پاراستن و تەندروستی و پاکژی و پەروەردەیی و بـەرێوەبردنی ناکوکیـەکان و پەیوەنـدیان لـەگەل هەنـدێک ئامرازی تر هی کارگێری .	٢
دامەزراندن و راهێنان دامەزراندنی ماموستا و کارمەندەکانی تر کە شارەزا و لێهاتوون لـە کـاری داینگـەدا . بەرپرس هەلدەستێت بە ئاراستەکردن و راهێنان و هەلسـەنگاندنی ئاسـتی ئـەوان بـۆ مسوگەرکردنی پێشکەشکردنی بەرزترین ئاست لە چاودێری و فێرکردنی منداڵان .	٣
پەیوەندیکردن لەگەل سەمیانەکان پەیوەندیکردن لەگەل سەمیانەکان و پێشکەشکردنی زانیاریان و نوێکردنەوەی خـۆلی بۆ سەمیانەکان دەربارەی پێشکەوتنی منداڵان و چالاکیەکان رووداوەکـانی داهـاتوو لە داینگەدا . بەرسـڤی پرسـیارو مەترسـیەکانی دەدەت و لەسـەر ئاوەدانکردنـەوەی پەیوەندیەکانی هاوکاری کار دەکات.	٤
بەرێوەبردنی داهات و سەرچاوەکانی دارایی چوارچێوەی بۆدجە دادەنێت و کونترولی بۆدجە دەکات و بـەدواداچوونی خەرجیـەکان دەکات و بەکارهێنانی داهاتەکانی دارایی مسوگەر دەکات بەشێوەیەکی کاریگەر بـە گوێرەی پێداویستی و پێویستیەکان.	٥
چاودێریکردن و هەلسەنگاندن چاودێریکردن و هەلسەنگاندنی ئاست و کـوالیتی چـاودێری و ئـەو پەروەردەیـەی لـە مالــەکانی داینگــەدا پێشــکێش دەکــرێن . بــەدواداچوونی پێشــکەوتن دەکــات و هەلســەنگاندنی ئاسـتی ماموسـتا و کارمەنــدەکان دەکـات و کـار دەکەت لەســەر باشترکردنی پروسەی پەروەردەیی و ڕێکخراوەیی .	٦

٧	**ڕێکخستنی چالاکی و بەرنامەکان** ڕێکخستنی چالاکی و بەرنامەکانی پەروەردەیی و خوشگوزەرانی لە مالەکانی داینگەدا ، کار دەکات لەسەر پێشخستنی خشتەکانی دەمکی بۆ چالاکی و هەلکەوت و بیرەوەریەکان ئەوانەی فێربوون و کارلێکردن و خوشگوزەرانی مندالان پێشدەخات.
٨	**پێشخستنی بەرنامەکانی پەروەردەیی (فێرکاری)** پێشخستنی بەرنامەکانی پەروەردەیی (فێرکاری) گونجاو کە پێداویستە جورا و جورەکانی مندالان دەستەبەردەکات ، بە هاوکاری لەگەل تیمی فێرکاری بۆ نەخشەسازی پلانەکانی خوێندن و کەرەستەکانی پەروەردەی گونجاو ، و مسوگەرکردنی جێبەجێکردنیان بەشێوەیەکی کاریگەر .
٩	**پێشخستنی رەفتاری ئەرێنی** بنیاتنانی ژینگەیەکی ئەرێنی و پالپشت لە داینگە دا ، کە رەفتارەکانی ئەرێنی لە لایەن مندال و ماموستایەکان بەهێز دەکات و ئیستراتیژیەکانی بەرێوەبردنی رەفتاری جێبەجێدەکان و پشتەوانی کاریگەری کومەلایەتی و هاوکاری و چارەسەری کێشەکان دەکات .
١٠	**گرنگیدان بە سەلامەتی و پاراستن** مسوگەرکردنی سەلامەتی مندال و کارمەندەکانی داینگە . دابینکردنی رێکارەکانی سەلامەتی گونجاو مسوگەر دەکات ،وەک رێکارەکانی چولکردن و چاودێری و دلنیابوون لە سەلامەتی کەرەستە و پێداویستیەکان .

بەڵێننامە بۆ خاوەن داینگەکانی تایبەت

من هاولاتی .... خاوەنی / نێ داینگە ....

دەرچووی /یێ ....دانشتوی / یێ ....

بەڵێن دەدەم پێگیر بم بە هـەموو یاسا و رێـنما و مەرجـەکانی کردنـەوەی داینگـەکانی تایبەت , بە پێچەوانەی ئەم چەندە بەرپرسیارم بەرانبەر هەر پێرابوونێکی یاسایی .

مەبەسـت لـە کردنـەوەی داینگـە ، پێویسـتە لەسـەر داینگـە کـە رێخوشـکەر بێـت بـۆ گەشەکردنی مندال لە روویی جەستەیی وپاراستنی دەروونی لە هەر ئازارێـك ، هـەروەها ئـاوەدانکردن و بـەهێزکردنی رەفتاریـان بـە رێگـەی نـوێترین بەرنامـەکانی پـەروەردەیی و فێرکردن و کومەلایەنی.

مـــــەرجەکانی کردنەوەی داینگە :

١- پێویستە ناوی داینگە بە زمانی کوردی بێت و تابلوی داینگەش بە کـوردی دابنرێـت کـە پێچەوانە نـەبێت لەگـەل داب و نـەریت و رەوشـتی کومـەلگای کـوردەواری ، وە بـە بـێ ئاگاداری بەرێوەبەرایەتی ئێمە ، نابێت ناو و شوێنی داینگە بگورێت .

٢- دەستەی داینگە پێك هاتبێت لە بەرێوەبەرێکی ژن کە مەرج نییە دەستویری بـە نـاوی ئەو بێت ، لێکولـەری (کومەلایـەتی یـان دەروونی) هـەبێت ، ماموسـتا ، دادوك بـە پێـی رێنمایەکان وەربگرێت ، پەرستیار مەرجـە دەرچـووی پەیمانگەیـەکی تەندروسـتی بێـت ، گرێبەست لەگەل پزیشکێکی مندالان بکرێت ، کادری خزمەتگوزاری.

٣- مەرجە پشکنینی تەندروستی بـو گشـت دەسـتەك (سـتاف) بکـات ، هـەر شـەش مانـگ دووبارە بکرێت ، هەروەها بو هەر مندالێکی لە داینگە وەردەگرێت .

٤- هەر فەرمانبەرێکی لە داینگە کار دەکات ، پێویستە گرێبەستی کار هەبێت و دانەیەك لە گرێبەستەکە بۆ بەرێوەبەرایەتی گشتی رەوانە بکرێت .

٥- مەرجـە کارمەنـدەکانی داینگـە لـە پـێش دەسـتبەکاربوون ، بـەپێی رێنمایـەکان دەبێـت بەشداری لە خولێك دا بکات .

٦- لە سەرەتای کاری داینگە بو هەر مندالێك مانگانە کوژمی (١٠٠’٠٠٠) سەد هەزار دینار لە سەمیانەکان وەردەگرێت. وە دوای بەدواداچوون لیژنەی تایبەت زیاد کردن یان کەمکردن دەکرێت، وە بە پسولە بێتە وەربگرێت.

٧- مـاوەی دەوام لـە دەمژمێـر (٧’٣٠) حـەوت و نیـو دەسـتپێدەکات و تـا (٣) سـێی دوای نیوەرۆ کوتایی دێت ، ئەگەر پێویسـت بـوو بـەپێی بەرژەوەنـدي منـدال و خێزانـەکانی ، داینگە دەتوانێت کاتی دەوام زیاتر بکات (دوای رەزامەندی بەرێوەبەرایەتی گشتی).

٨- پروگرامێك هەبێت کە گشت چالاکی تێدا دیاری بکرێن و پێویستە مانگانە ئەم چالاکیە بـۆ بەرێوەبەرایەتی گشتی رەوانە بکرێن .

٩- خارنا زاروكان ل سپێدێ و نیڤرو دڤێت ب خشتێ هەڤپێچ و مەرجێن پشکا خو پاراستنا ساخلەمیێ بن ل رێڤەبەریا گشتی یا ساخلەمیا دهوکێ و لدیف پێدڤیا زاروکا بیت .

١٠- پێویستە بو (٦) مندالانی کەمتر لە ١ سالی یەك (دادوك) ، بو هەر (٨) مندالانی لە تەمەنی (٢-٣) سالی یەك (دادوك) ، بو هەر (١٠) مندالانی لە تەمەنی (٣-٤) سالی یەك (دادوك) هەبێت.

١١- ئەگەر داینگە پێگیر نەبیت بە یاساو رێنما و بەڵێننامە دواى پێدانی مووڵەت ، ئاگادار دەکرێتەوە و پێرابونەکانی یاسایی لەگەل دەکرێت و مافی هەلوەشاندنی مووڵەتی داینگەش هەیە .

١٢- هەر داینگەیەکی دەست لە کارێ خوی بەربدات یان لە جێگای خوی بگوازرێتەوە ، پێویستە پێشتر بەرێوەبەرایەتی گشتی ئاگادار بکرێت .

١٣- لەسەر داینگە پێویستە تومار و فورمی توما هەبن بو مندال و دەستەکی داینگەش وەك : توماری هاتن و دەرچوون ، توماری سەردان ، توماری تەندروستی ، هەروەها بادەك بو هەر فەرمانبەرێك هەبێت تێدا باوەرنامە و کارتی تەندروستی ، گرێبەستی کار و وێنە و کارتی نیشتیمانی ، هەروەها بو هەر مندالێکیش بە هەمان شێوە.

لە لایەن بینایەکە :

١. پێویستە خانوو بە گوێرەی ڕێنمایەکان دابین بکرێت و هەموو مەرجەکانی هونەری و تەندروستی تێدا هەبێت وەك :

٢. پێویستە خانوویەکە لە کەرەستەکانی سەرەکی ئاوەدانکردنەوە دروستکرابێت ، وە دابینکردنی گشت مەرجەکانی تەندروستی و ژینگەیی و پاراستنی گشتی ، بینایەکەی ئەردی بێت و جودا بێت.

٣. ژووری نووستن جودا بن لەگەل تەمەنی مندال ، هەروەها ڕۆناکی و کەش و هەوای ژوورەکە لە گەل هەموو وەرزەکانی سال گونجاو بێت.

٤. ژووری یاریەکان هەبێت ، ژووری فێرکردن هەبێت لە گەل هەموو پێداویستیەکان کە لەگەل تەمەنی مندال گونجاو بێت ، ژووری خواردن هەبێت.

٥. ژوور بو بەڕێوەبەر و ماموستا و لێکولەر هەبێت ، هەروەها جێگای دەستشوو هەبێت و لە گەل تەمەنی مندال گونجاو بێت ، جێگای گونجاو بۆ پرسگە لە بۆ پێشوازی مندال و خێزانەکانی.

دانەیەك لە ناسنامەی باری شارستانی

دانەیەك لە جێنشین (ئیقامە) ئەگەر بیانوو بێت

دانەیەك لە باوەڕنامە

پەنجەموری خاوەنی داینگە

ژمارەی تەلەفون ....،.....................

من متمانە بە دروستی مووركردنی بەڵێننامەی هاولاتی (.....................................) هێناوە بەو ناسنامەی لە سەرەوە ناسراوە ، هەروەها من ناوەڕۆکی بەڵێننامەکە بو خوێندووە وە لە بەردەم من موور کرا لە ڕێکەوتی / / ٢٠٢

رێکارەکانی وەرگرتن و دانی مندال

١. دایك مندال رادەستی دادوکی منـدال یـان ئـەو دادوکـەی ئامـادە ، لەگـەل هـەموو پێداویستیەکانی مندال ، وە مندال بە پاکی رادەست بکات .

٢. دەبێت دادوکی بەرپرس لە سەر هەر تێبینیەکی تەندروستی مندال ئاگادار بکرێت .

٣. نابێت مندال بێنێت ئەگەر توشی تاییك یـان هـەر نەخۆشـیەکی تـر بێـت ، ئەمـەش بـۆ پاراستنی هەموو مندالان ، ئەگەر دایك هەر هێنا ، مندالەکەی لەو رۆژە وەرناگرێت .

٤. بە هیچ شێوەیەك نابێت (دادوك) چارەسەریەك (علاج) بداتە مندال .

٥. نابێت دایکی مندال هیچ جورە خواردنێك یان شیرینای بێنێـت (کێـك ، شـەربەت ، چـپس ،خواردنەکانی سۆك ،.....).

٦. دەبێت دادوك بەرپرسی داینگە ئاگادار بکات کە دایکی مندال دەبێت روژانە پروگرامـی روژانە لەسەر مندالی خوی وەربگرێت یان یەکسەر لەگەل دادوك قسە بکات.

٧. پێویستە دادوك پشکنینێکی بـاش لـە منـدال بکـات لـە پـێش وەرگـرتن ، و ئەگـەر هـەر نیشانێك یان برینێك دیت ، یەکسەر دایکی مندال و بەرپرسی داینگە ئاگادار بکات.

٨. دایك پەیوەندی بۆ تێلەفونی داینگە بکات ئەگەر پێویست کرد.

کاتی وەرگرتنی مندال ، دەبێت چانتەی مندال پشکنین بکەن :.

١. دەبێت چانتەی مندال ناوی لە سەر بێت و پاك بێت و هـەموو پێداویسـتیەکانی منـدال تێدا بێت ناڤێ وی لسەر بیت و پاقژ بیت و هـەمی وەك :. جـل و بـەرگی زیـادە ، خـاولی ، کەرەستەك کە بو زریانی پێست بەکاردەهێنرێت ، دایپەر ،.....

٢. هێنانی شیری تایبەت بو مندال ، ئەگەر مندالی بە شیر بیت یـان هـەموو جـوری شـیر ڤەنەخوات ، بوتلی شیر .

٣.هێنانی شامپو ، کلینسی شل ، کلینسی ووشك ، ئەگەر دایك بیەوێت بۆ منداڵەکەی بەکاربێنن.

٤.چوارچێوەیەکی سۆك لەگەل بالیفکی مندال یان هەر پێداویستیەکی تر بێت ، وە لە کوتایی هەفتە بۆ دایك دەنێرێت بۆ ئەوەی بشوات و خاوێن بکات.

ڕێکارەکانی وەرگرتن :.

١. داینگە دەرگای خوی دەگرێت لە دەمژمێر ( ) ، لەسەر دایك پێویستە پێش ئەو کاتە بینن.

٢. لەسەر دایك پێویستە داینگە ئاگادار بکات ، کام کەس هەلدەستێت بە وەرگرتن و دانی مندال و ناوەکانی دیار بکات ، ئەگەر کەسێکی تر بێت دەبێت داینگە بەدواداچوون بکات ئایا ئەوە کی یە بە ڕێگەی ناسنامەکەی ، ئەگەر دیار نەبێت لەو کاتە مندال پێی نادات.

ماف و ئەرکەکانی دایك و مندال :.

١. بۆ هوشیارکردن و هاندانی دایك لەسەر شیردانی سروشتی ، داینگە کاتی هاتنی دایك دەستنیشان دەکات لە دەمژمێر ( ) ، بە مەرجێك لەگەل دابینکردنی ژووری شیردان نەك لە ژوورەکانی منداڵان بێت.

٢.داوا لە دایکەکان دەکەین هاورێکانی خوی نەهێنن لە کاتی سەردانی داینگە دەکەن.

٣.نابێت مندال هیچ جورە ئیکسسواراتێك لەبەر بکات (زێر ، زیڤ ،....) ، چونکی داینگە بەرپرس نییە لە بزرکردنەوە.

٤.نابێت دایك منداڵی خوی بێنێته داینگه ، ئەگەر مووڵەتی ساڵ هـی نـەخۆشی وەرگـرت بێت .

٥.دایك دەتوانێت ئاگاداری بەرپرسی داینگە بكات لە سەر هـەر ئاریشـەك لەگـەل دادوك یان منداڵەكە هەبێت.

٦.ئەگەر منداڵ توشی هەر شتێك بوو ، پێویستە دایكی منداڵ داینگە بە نووسراوەیەكی دەستی ئاگادار بكات ، هەروەها داینگەكەش بە هەمان شێوە .

٧.دایك دەتوانێت منداڵی خوی ببینێت بە شێوەی ئونلاین بە رێگەی كامیرە .

بادەكی (فولدەر) منداڵ لە داینگە

فولدەری كارگێری .: كە پێكدێت لە بەلگەنامەكانی منداڵ (ناسنامەی منداڵ ، بەلگەنامە لە دایكبوون) و ...

فولدەری تەندروستی .: كە پێكدێت لە كوپیەكی (كارتی خواردنەوە ، فورمی تەندروستی منداڵ ، سەردانەكانی پزیشك، .....).

فولدەری كارەكانی منداڵ .: كە پێكدێت لە چالاكیەكانی ، بەرەوپێشچوونی فێربوونی منداڵ بە پێی تەمەنی ئەو ، كاری باش ، وێنەكانی ، كاری دەستی....

ئاگادارم لەسەر رێنمایەكانی داینگە ، ئیمزا دەكەم و پێگیر دەبم

ناوی دایك : . ... ئیمزا : . ... مێژوو : ....

خو پاراستن له پەتا و نەخوشییەکان :

داینگـە بەرپرسـیار نییـە کـە منـدال پەیایـەك یـان نەخۆشـیەك لـێ بێـت (بـەرزبوونی تـا) وەربگرێت ، بەلام که منداڵ لە کاتی لە داینگه تـوش بێـت دەبێـت داینگـە رێکارەکـانی خـوی وەربگرێت بو سەرەدەری و نەهێلانی بلاوبوونەوە لە ناو منداڵەکان دا .

١. دووچونی نەخۆش دەکات و نەهێلانی بەلاوبوونی .

٢. پشکنینی سەرەتایی بۆ منداڵ دەکەن لەرێگەی پەرستیار ، تەنها حەواندنی ئەوان .

بەرپرسیاریەتی

بەرپرسی داینگە بەرپرسە لە ئاگەهداری دایك لە حالەتی پەیوەندی بە تەندروستی منداڵ هەیە .

پێرابون

نابێت منداڵ بێتە داینگە بو پاراستنی منداڵ :.

١.ژمارەی تایەکەی زیادتر بێت لە (٣٨) ژمارە سەدی .

٢.نەخۆشی زکچوون یان قەبزبوون و ... .

٣.نەخۆشی وەك هەستیاری (حەساسی) هەر جورەکانی ، بەرزبوونی تا ، رشك و سپیهـ .....هتد

ئەگەر مندال لە داینگە توش بێت :

١. تای مندالان پشکنین دەکەین وە لە مندالان دوور دەکەین.

٢.ئاگەهداری سەمیانی مندالان لە نەخوشیەکەی وە بە زوترین کات مندالەکەی خوی ببات .

٣. لە رۆژی دواتر مندال ناوەرگرێت گەر راپورتی پزیشکی لەگەل نەبێت ، بۆ دلنیابوون کـە مندال چ نەخۆشیەکی بلاوبووی نییە و چی مەترسی لەسەر نییە.

فورمی وەرگرتن و زانیاری دەربارەی مندال

ناوی زاروك / سیٚ قولی (   )

مێژوویی لە دایكبوون (   ) ، ناوی دایك / سیٚ قولی (   )

جوری كار (   ) ، كاتی كار لە (   ) تا (   ) ، داهات (   )

ناوی باوك / سیٚ قولی (   ) ، جوری كار (   ) ، كاتی كار لە (   ) تا (   )

داهات (   ) شوێنی نیشتەجێبوون : (   )

جوری خوێن / هی زاروك (   )

هیچ نەخۆشیەكی دومدرێژ هەیە ؟ بەلیٚ (چی جورە نەخۆشیەك ؟) (   ) نەخیر (   )

هیچ هەستیاریەك بە جورە خواردنێك هەیە ؟ بەلیٚ (چ جورە خواردنێك؟) (   ) نەخێر (   )

پێویستە دایك و باوك بە كام كاتە بو چاودێریكردنی مندال لە داینگە ؟ :

١. شفتی بەیانی لە دەمژمێر .... بو ....
٢. شفتی نیوەڕۆ لە دەمژمێر .... بو ....
٣. شفتی تەمام لە دەمژمێر .... بو ....
٤. شفتی ئێوارە لە دەمژمێر .... بو ....

ئەو كەسانەی مافی ئینان و بردنەوەی مندالان هەن ئەم كەسانەن :

ناو :   پلەی نزیكبوون

١..   ....

٢..   ....

ئایا مندال پێویستی بە ترومبێلی دایینگە هەیە بۆ ئینان و بردنەوەی ئەو ؟

ناوی شوفێر : نرخی هاتوو چوو :بەهای وەرگرتنی

مندالان لە داینگە بۆ یەك مانگ ( ) ، بۆ دەمژمێرەکانی زیادە ( )، بەهای گشتی ( )

مەرجەکانی پاراستن و هاوکاری دایک و باوك لەگەل داینگە :

دایک و باوکی هێژا : بۆ ئەوە مندالەکەت لە لایەن داینگەی ئێمە پاراستی بێت ، هاوکاری ئێوە لەگەل ئێمە زۆر پێویستە ، و هیواداریین ئەم خالانەی خوارەوە لەبەرچاو بگرن.

١. بو چاودێریکردنی مندالەکەت پێویستە (جل و بەرگی زیادە و کەل و پەل و پێداویستیەکانی پاك و خاوێنی وەک بەتەنیەکی بچووک لەگەل بالیفکێکی تایبەت و حەفازە و .....هتد) لەگەل مندال بێت و نابێت مندال بە جل و بەرگ و حەفازەی شەوە بێنێتە داینگە.

٢. بوتلی شیر نابێت بێ قەباغ بێت و کات بۆ کات بگورێن و لە جوری شوشە یان پلاستیکێکێ لە جوری باش بێت.

٣. قەدەغەیە مندال ئیکسسوارات (زێر ، ....) لەبەر بکرێن.

٤. نابێت مندالی نەخوش بێتە داینگە ، ئێمە بە تێلەفون لە سەر نەخوشیەکە ئاگادار دەکەی وە بو مولەت وەرگرتن تاکو تەندروست دەبێت.

٥. لەو کاتەی کە داینگە هەست دەکات مندالەت ناخۆشە ، یەکسەر تێلەفون بۆ ئێوە دەکات و دەبێت بەزوترین کات مندالەکەی بیبەنە لای نوژدار وە بۆ ئەوەی مندال جارێکی تر بگەرێتەوە داینگە دبێت هی تەندروست بێت (دەستویری نوژداری هەبێت).

٦. بەرپرسیاری دانی دەرمانەکانی مندالان هی دایک و باوکە بە هیچ شێوەیەك دەرمان وەرناگرین و بە مندال نادەین ، لەبەر ئەگەرەکانی پەیوەندی بە پاراستنی مندالەکان هەیە.

٧. نابێت دایک و باوك کێک و شەربەت و چپس لەگەل مندال بنێرێتە داینگە ، مندالەکەت لە لای ئێمە پاراستووە بە خواردنێکی تەندروست و فێری مێوەکان بکەین وەک : سێو ، موز ، هرمیک .... هتد)

٨. بەشداری ئێوە گرنگە لە کۆبونەوەکانی لە داینگە ساز دەکرێت بو ئالوگوری و زانیاری لەسەر وەرار و پێداویستیەکانی مندال و دایک و باوکی و هاوکاری ئێمە.

٩. بەهای وەرگرتنی مندال لە سەرەتای مانگ وە لە کاتی تومارکردن بە تەمامی بە رێگەی پسولەی ژمێریاری بە مووری بەرێوەبەری گشتی چاودێری و گەشەپێدانی کومەلایەتی وەردەگرن .

١٠. داینگە لە دەمژمێر ( ) دەگرێت وە دەبێت دایک و باوك پێگیری بەم کاتە بکەن.

دایک و باوك رازینە کە وێنەی مندالانی ئێوە لە تورِی کومەلایەتی پەیوەندی بە داینگە بلاوبکرێن ؟

بەلێ ( ) ، نەخێر ( )

١١. دایک دەتوانێت سەردانی داینگە بکات بۆ شیردانی مندالەکەی لەو دەمژمێرەی لەلایەن داینگەکەوە دەستنیشانکراوە.

١٢. داوا لە دایکەکان دەکەین هیچ هاورێکەك لەگەل خوی نەهێنن.

١٣.دەبێت دایك و باوكی مندالان رێز لە دەستەی داینگە بگرن وە سەمیانی مندال هەر ئاریشەیەك هەبێت پێویستە خاوەنی داینگە ئاگادار بكات بو چارەسەری ، ئەگەر چارەسەر نەبێت پێویستە ئاگاداری بەشی داینگە لە بەرێوەبەری گشتی چاودێری و گەشەپێدانی كومەلایەتی بكەن.

من وەک سەمیانی مندال ، رازیم لە سەر ئەو مەرجانەی كە لە سەرەوەرە دیار كراون ، وە لە بەر ئەوە من لە خوارەوە ئیمزا كراوە.

مێژووی تومار :.. بەرپرسی

داینگە : ....

ناوی سێ قولی سەمیان ئیمزا و مووری داینگە

ئەو راپورتانەی کە بو خێزان ڕەوانە دەکرێن دەربارەی پروگرامی رۆژانەی مندال

ئەمرۆ من خوارد ....

نانی بەیانی (تێشت) ....

خواردنی سووك (بەر فراقین) ....

نانی نیوەرۆ (فراقین) ....

پشوی من ئەمرۆ :.

لە دەمژمێر .... هەستاوم دەمژێر ....

لە دەمژمێر................................ هەستاوم دەمژێر..........................

لە دەمژمێر................................ هەستاوم دەمژێر..........................

ئەمرۆ من یاری کردوون وە فێری ئەمە بووم :.

راپورتی رۆژی من لە داینگە

ناو: ....

ڕۆژ: ....

دەمژمێرەکانی کاتی نووستنم :.

دەمژمێر.. تا ....

دەمژمێر..تا ....

ڤەخواردنی من ئەمرۆ :.

دەمژمێر :. ....

دەمژمێر:. ....

خواردنی من ئەمرۆ :.

خواردن .... دەمژمێر .... خوش بوو .... ناخوش بوو ....

خواردن .... دەمژمێر .... خوش بوو .... ناخوش بوو ....

خواردن............................ دەمژمێر .... خوش بوو .... ناخوش بوو ....

: یاریەکانی من هی ئەمرۆ :...

....

ئەمرۆ من پێویست بە :. خاولی کلینسی شل جل و بەرگ شیر هتد

راپورتی منداڵەکانی شیرخواردوو

ناو :..

ڕۆژ :..

ئەمرۆ من خوارد :

نانی بەیانی :...

هەموو　　　کەمێك　　　من نەخواردووە

خواردنی سووك (بەر ڤراڤین):..

هەموو　　　کەمێك　　　من نەخواردووە

نانی نیوەڕۆ :...

هەموو　　　کەمێك　　　من نەخواردووە

ژمارەی شیر کە من ئەمرۆ خواردووە :

دەمژمێر :................... پێوەر (ملم) .... دەمژمێر :............. پێوەر (ملم)........

دەمژمێر :................... پێوەر (ملم) .... د ەمژمێر :............. پێوەر (ملم)........

ئەمرۆ پاککراوم :

چەند جار ١ ٢ ٣ ٤ .... وە هی :. ئاسایی بوو　شل بوو　ووشك بوو.

کاتی نووستن :. لە دەمژمێر .... تا دەمژێر ....

هەستی من ئەمرۆ :. کەیفخوش　بێدەنگ　ئاڵۆز

من ئەمە کردووە :. من لە ناو باخچە داناوم ، من یاری لە ژۆری یاریـەکان دا کـردوون ، بـەو یاریانەی لە تەمەنی من ....

تێبینی لە

(دادوك)...

تکایە ئەم پێداویستیانە بێنن :

خاولی :.......................................   کلینس :.. شیر

،(بوتل):.. شامپو:...................................... جل و بەرگ

:.................................... هتد :..

بەندی سێیەم

چوارچێوەی پرۆگرامی هونەری لەگەل منداڵەکان لە داینگە

پرۆگرامی داینگەکان بە پێی تەمەنی منداڵ رێکخستووە ، بۆ ئەوەی ببێتە رێبەرێك بۆ ئەو کارمەندانەی لەگەل ئەو منداڵانەی لە داینگەکان وەرگرتوون کار دەکـەن ، چالاکیـەکان هـەر لە تەمـەنی لـە دایکبـوون تـا چـوار سـاڵی رێکخسـتووون : رێنیشـاندەری چالاکیـەکانی ئـەو کارمەندانەی لەگەل منداڵان لە داینگە کاردەکەن لە تەمەنی لەدایکبونیەوە تا یەك ساڵی :

- رێبەری چالاکیەکانی ئەو کارمەندانەی کاردەکەن لەگەل منداڵانی داینگە لە تەمەنی یەك ساڵی تا دوو ساڵی
- رێبەری چالاکیەکانی ئەو کارمەندانەی کاردەکەن لەگەل منداڵانی داینگە لە تەمەنی دوو ساڵی تا سێ ساڵی
- رێبەری چالاکیەکانی ئەو کارمەندانەی کاردەکەن لەگەل منداڵانی داینگە لە تەمەنی سێ ساڵی تا چوار ساڵی

ئەم رێبـەر و بیروکەیـە لـە رێبـەرێکی هـاوەلاتی ئـوردنی وەرگرتـوون ، کـە بـە گـوێرەی پرۆگرامی ماریا مونتیسوری که فەلسەفەیەکی فێرکردنە لەسەر فێرکـردنی کەسـایەتی ..... ئەم نوژدارە ئیتالی یە (ماریا مونتیسوری) ل چەرخێ بیستێ داهێنایە ، جـەخت لەسـەر فێربوونی کەسایەتی لە ژینگەیەك دا کە تایبەت بو پێداویستەکانی زاروك رێکخستووە.

ئارمانج لەم فەلسەفە ئەوە :

- ئازادی منداڵ .
- ئاوەدانکردنەوەی دەوروبەرەکانی منداڵ لە ڕێگەی بەشداری ئەو لە گەڵ ژینگەی دەوروبەر .
- ناساندنی ژینگەی لە ڕێگەی هەستەکانی خۆیەوە .
- فێرکردنی منداڵ دەربارەی ڕەفتا و سەرەدەریەکانی ئەرێنی لەگەڵ دەوروبەرەکانی خۆی .
- ڕێزگرتنی منداڵ بۆ ژینگە و سیستەمی ژیان.
- بەهێزکردنی لایەنی کۆمەلایەتی و دەروونی منداڵ و متمانە بە خۆبوون .

پوختەی پرۆگرامی داینگەکان بە پێی تەمەنی منداڵ

تەمەنی دوو مانگی تا یەك ساڵی

قۆناغی دوو مانگی	
چاودێری منداڵ	• گەرانەوەی سەری منداڵ بۆ وەرگرتنی شیری بە شێوەیەکی هێور و تەندروست. • شێوازی هەڵگرتن و دانانی منداڵ. • گوێ لە دەنگەکان هەیە . • منداڵ دەخرێتە لە سەر پشت یان لە سەر زك.
خوارن وقەخواردن	• خواردنی شیر. • (١٩) دەمژمێر نووستن.
نووستن	• دانی شیر و گۆرانی ووتنەوە
پاككردن	• لە جێگای گۆرینی منداڵ بە شێوەیەکی ڕێکخستنی رۆژانە پاك دەكرێتەوە.
فێرکردن	• چالاکی (دەنگ لە کوێ دێت) ، خشخشوکی من . • چالاکی (دەستی خوم درێژ دەکەم).

	• چالاکی (ئەستێرەی من هی گەورە ، رەنگێ شین یان سور به روناکی بریسقەدار (لەمماع).

قوناغی چوار مانگی	
چاودێری مندال	• مندال دادەنێتە لە سەر مێزی خواردن . • بەخێرهاتنی بەیانی (تو بەخێرهاتی بو داینگە) . • لەگەل هاورِێکان دادەنیشێت.
خواردن و قەخواردن	• خواردنی شیر . • لە کاتی خواردن مندال دەستی خوی دەکاتە لەناو دەمی خویەوە یان دەست بە گریان دەکات.
نووستن	• دانی شیر و گورانی ووتنەوە.
پاککردن	• بوونی من هی خوش (بوون خوشی).
فێرکردن	• چالاکی (دەنگی من) ، مندال دەنگەکان دەکات وەك پیتی (ر ، د ، ت ، م ب) . • چالاکی (ئاوێنەی / خودیکی من) . • چالاکی (دەستی خوم دەگەینمە یاریك) . • چالاکی (ئەستێرەی من هی گەورە ، رەنگێ شین یان سور به روناکی (لەماع). • چالاکی (یاریەکانی من) سندوقی یاری یان بالوفکەکانی گەورە لە دەوروبەری مندال . • چالاکی (قەبارەی دەستی من) ، مندال دەتوانیت یاری هەلبگرێت و دانێت بە پێی قەبارەی دەستی خوی. • چالاکی (یاری خۆشاردنەوە) وووو وە . • چالاکی (گورانی ووتن) .

قوناغی شەش مانگی تا یەک سالی	
چاودێری مندال	• بە تەنیا دادەنیشێت. • یاری بە تەنیا دەکات . • بردن بۆ ناو باخچە.
خواردن و قەخواردن	• تامی خواردن دەزانێت ، لەبەر ئەوە دەکەینە لە ناو کورسیك دا وە خواردن پێدەدەین . • کوپی شیر دەداتە مندال بۆ ئەوەی شیر قەخوات ، (دادوك) لە بەرانبەر مندال دادەنیشێت ، وە مندال کە لە کورسیك دایە و کوپی شیر لە دەستدایە ، (دادوك) لە بەرانبەر ئەو شیر قەخوات بۆ ئەوەی منداليش چاولێکردنی ئەو بکات. • خواردن دەخوم . • سێنیکێك لە بەرانبەر مندال کە مێوەکان تێدا بێت ، تو دەیەوێت کام مێوە بخوی ؟ وە ناوەکانی پێی دەلێین . • بەکارهێنانی کاچك . • من بە دەستی خوم خواردن دەخوم. • خواردنی خێزان ئاسایی دەخوات. • لە پێش خواردن دەلێین (یا خوا) لە پاش خواردنیش دەلێین (سوپاس بو خوا ، دەستەکانی نەئێشن بو بەرپرسی لێنانگە)
نووستن	• لەگەل هاورێکانم دەخەوم .
پاککردن	• لە کاتی خۆ شل کردنەوە گری دەکات . • ژۆر یان یاریەکان رێکوپێك دەکەین. • با جلکەکانی بگورین و (دادوك) هاوکاری دەکات بۆ خستەوە. • لە پاش خواردنەوە دەستەکانی دەشوین و پیشاندانی شوشتنەوە.
فێرکردن	• چالاکی (چیروکی من کە وێنەی گەورە تێدا هەن) . • چالاکی (با وێنە بکێشین) ، پێویست بە مەلیتکی مندال ، رەنگی شەمعی هی گەورە ، کارتون • چالاکی (کوپی شیر) .

• چالاکی (موکەعەبەکانی من هی نەرم) رەنگ (شین و سور) . • چالاکی (میوزیك) چون میوزیك دروست دەکەین. • چالاکی (گورانی بە کوم) ، شانوگەری. • چالاکی (کوممەلە یاریکێکی صوفی بۆ منداڵان وەك : پشیلە ، وەردەك ، هتد....) ئەوانەی دەنگ دەکەن بۆ ئەوەی منداڵ بزانێت. • چالاکی (نیاسینەوەی خێزان) وێنەکانی خێزان ، ئەمە دایکە ئەمە باوك وە بەم شێوەیە . • چالاکی (گورانی ووتن و چەپلە لێدان) . • چالاکی (چیروکی مێوەکان هی وێنەدار) ، زانینی ناوەکانی وە سوودەکانی ، هەروەها هەر یەك چی دەخوات. • چالاکی (من کێم) بەکارهێنانی خودیك ، نیشاندانا زاروکی دەستێن خو دانیتە بەرامبەری چاڤێن خو و پاشی چاڤێن خو ڤەدکەت و دبیژیت ناڤێ خو وەك (من پاوانم) .	

تەممەنی یەك سالی تا دوو سالی

قوناغی یەك سالی تا دوو سالی	
• منداڵ دادەنینە لە سەر دوشەکێکی خاوێنکراو ، وە هەندێك موکەعەبی ئیسفەنجی دادەنینە بەرانبەری ، وازی لێ دێنین بۆ ئەوەی بە ئازادی یاری بکات بێی ئەوە راسپاردە پێبدەین ، بۆ ئەوەی بزانین ئایا منداڵ دەتوانیت کەلایەك لە سێ موکەعەب دروست بکات. • چاودێری منداڵ دەکات ئایا ئاگای لە دەوروبەری خوی هەیە. • چوون بۆ لەناو باخچە ، (دادوك) شتەکانی دەوروبەری منداڵ پێدەناسێنێت ، پاشان وازی لێ دێنێت و چاودێری دەکات. • هەر منداڵێك دەتوانێت ئەو یاریەی دەیەوێت بچێت ببینێت ، (دادوك) پێی دەلێت : تو چی هێناوە ؟ ناوی (یاری	چاودێری منداڵ

	پیشاندەدات) وە پاشان وازی لێ دێنێت بۆ ئەوەی بە ئـازادی یاری بکات. • (دادوك) ســەرنج دەكــات لــە كــاتی نــاوی منــدال دەلێــت دەسورێتەوە. • چاودێری مندال لە کاتی لادانی لاپەڕەکانی چیرۆك. • بە تەنیا لە ناو باخچە دا هاتوو چوو دەكات بێی ئەوە دەسـتی بگرێت. • ئەو یاریەی بە پاتری کار دەکات ، ئایا چـوون دەکرێتـەوە ، ئایـا مندال دەتوانیت بکرێتەوە؟. • چاودێری مندال بو بەکارهێنانی رەنگی پلاستیکی و کێشـان و وێنەی بەرەلایی. • لە کاتی یاری بە تەنیا رادەوستیت. • یاری بە دروستی بەکاردەهێنێت ، تێلەفونی یاری دەداتە بەر گوێی خوی . • یاری هەویری بە ئازادی . • یاری پازل و تەنها چاودێری دەکرێت ئەگەر هاوکاری بیەوێت . • یاری رەمل.
خواردن و ڤەخواردن	• بە کوپی شیر یان ئاو خواردنەوە وەك چالاکیش لە مندال ئەنجام بدەین. • لە پاش خوارندن جێگای خوی پاك دەکەین ، بۆ ئەوەی بزانن دەبێت هاوکاری پاککەرەوە بکەین . • پێویستە دەستەکانی خوی لە پێش و پاش خواردن خاوێن بکەین. • بەدواداچوون مندال لە کاتی خـواردنی شـتێکی ووشـك وەك (پسکێت) کە دەبێت باش (پارچە پارچە بکات). • تو کێك یان نان یان شیر دەیەوێت ، بۆ وەرگرتنی بۆچوونی ئەو وە فێرکردنی ناوەکانی خواندن. • خواردن دەگریت و دەخوات.

	• ئامادەکردنی سفرەی خواردن . وەك چالاكیش ئەنجام دەدرێت. • ناوی خواردنەکان : پەنیر ، ماست ، نان ، ... • سوودەکانی شیر یان هەر خواردنێکی تر .
نووستن	• جێگای بۆ نووستن تەرخانکراو • جێگای تەرخانکراوی نووستن .
پاککردن	• چوون دەستەکانی خۆمان خاوێن بکەین. • جێگای گوهرینی مندال. • چاودێری ئەو دەکات کە چەند دەتوانێت جلەکانی خوی بگورێت ..(پێلاو ، کولاو،چاکیت). • چوون لوتی خۆی پاك دەکەین ؟
فێرکردن	• چالاکی (وەرزش) ، شەمەندەفر .. گورانی • ئەز شوخێمە شەمەندەفرا ..... بلەزم لسەر هێلا ئاسنی دچم شوخێمە هەمی زاروکا دگەل مندا هەلگرە دێ دگەل وان لدور وەلاتی زڤرین (شوخێمە)ئەز شەمەندەفرا بلەزم (شوخێمە) . • چالاکیا (پیشاندانی ئەندامەکانی لەش) کوا لووتی من ؟، بەکارهێنانی بووکی لاستیکی . • چالاکی (رێکوپێککردنی یاریکەکان) لە دوای کۆتایی دێن . • چالاکی (دروستکردنی حەوزی ماسی) ، کارتون و لەسقە و صەمغ ، پردەکانی رەنگاو رەنگ. • چالاکی (یاری مال مالەکان). • چالاکی (زمانی من) وێنەی (مال، دار، خانی ، ترومبێل ، بووکی لاستیکی ، مندالی شیری ڤەدخوت) بۆ ئەوەی مندال ناوەکان بزانن. • چالاکی (من دەتوانم هەموو ئەندامەکانی لەشم بەکاربێنم) • فڕینی دەستمالەکانی رەنگاو رەنگ ، بۆ ئەوەی دەستەکان بەرز بکات و دەستمال بگریت.

- چالاکی (بازنەکانی وەك یەك بە قەبارە).
- چالاکی (خوشاردنەوە) بە رێگەی بووکی لاستیکی.
- چالاکی (چون بۆ سەر دوو دەرەج) بە دەست یان خلیساندن.
- چالاکی (ناوی گیانەوەرەکان) و وێنەکانی بە چیروك یان شانوگەری ، یان لاسایکردنی دەنگەکانی بە یاریك.
- چالاکی (دەربرینی هەستەکان) بە شێوەی بازنەی دادەنیشن وە باسی ئەوە دەکەن لە کام شت تورِەن و لە کام شت دلخوش دەبن.
- چالاکی (نیاسینی مێوەکان / سەوزەکان) بە هەلاویستنی وێنەی مێوەکان لە سەر کارتون.
- چالاکی (چیروکی خێزان) .
- چالاکی (جل لەبەرکردن) کولاو بو کوێ یە ، پێلاو هەروەها چاکیت بو کوێ یە ....هتد.
- چالاکی (شێوەکانی بیرکاری) وێنە یان دروستکردن لەسەر ئەرد بە لەسقە.
- چالاکی (نیشاندانی هەژمار) بە گورانی (پێنچ وەردەك هەبون) یان یاری هەر شێوەیەك دەچێتە لە جێگای خوی دا ، یان هەلبەستنی مورکەکانی گەورە هی رەنگ و رەنگ بە قەیتان.
- چالاکی (وەرزش) بازنەی کەسك یان فیتك لێدان ، خویان هەلدەپەرِن گەر من بازنەی کەسك هەلگرت یان فیتك لێیدا ، وەکو سەهۆل رادەوەستن.
- چالاکی (روناکی لە کوێ دێت ؟) .
- چالاکی (تواناکانی لەش) گواستنەوەی موکەعەبەکانی ئیسفەنجی.
- چالاکی (هەر گیانەوەرێك لە کوێ دەژیت) (هێلین و چویچك ، ماسی و دەریا ،پەز و کولك وە بەم شێوەیە) بە نیشاندانی وێنە یان وێنەکێشان بە دەست لەگەل مندالان .

	• چالاکی (وێنەی شتی وەك یەك لە بەرانبەر یەك) یاری ئامادە یان بە دەست دروست دەکەین. • چالاکی (یاری من هی خویشەویست) یاری خۆی لە مال بێنێت و ناوی بلێت ، وە بوچی حەز لێ دەکات ، رەنگی ئەو وە بەم شێوەیە .... • چالاکی (دەست مەکە شەمال) . • چالاکی (زانینی زمان) بۆ من ئەو یاریانە بێنن کە ناوەکانیان پێ دەلێم. • چالاکی (ووشەکانی من) • تابلویەك (کارتون) لە سەر تابلویەك ، من دەیەوێت بچم بۆ سەرشوو (وێنەی سەرشوو) ، یەکێکی تر من برسیووم (مندالێك خواردن دەخوات)، یەکێکی تر من تێنومە (مندالێك ئاو ڤەدخوات). • چالاکی (ئاوێنە) خو ناسین. • چالاکی (چوونی بۆ بازار لەگەل دایك) ، بە شانوگەری بێت . • چالاکی (ئەگەر یەکێك خەوتو (نووستن) بێت ئێمە چی دەکەین) .

تەمەنی دوو سالی بو سێ سالی

قوناغی دوو سالی بو سێ سالی	
چاودێری مندال	• لە باخچە لە سەر پێلك / دەرەج سەردەکەوم ، یاری خلیساندن دەکەم. • یاری مورکەکانی گەورە هی رەنگاو رەنگ و قەیتان. • وێنەکێشانی ئازاد. • پوزل puzzle. • یاری پایسکلێکی بە سێ تاییرە لە باخچە ، هەروەها هەر یاریەکی تر .
خواردن و	• خواردنی بەیانی ئامادە دەکەین.

ڤەخواردن	• لەفێکی زەرزەوات ئامادە دەکەین . • هەر یەک کەرەستەیەک دەهێنێت لە...
نووستن	• ئەگەر بیەوێت بخەوێت ، جێگای تەرخانکراو هەبێت .
پاککردن	• من بە تەنیا سەرشوو بەکاردەهێنم. • ژوورەکە رێکدەخەین • جل و بەرگەکان رێکدەخەین (چالاکی) • دەستەکانم دەشوم و خاوێن دەکەم. • رێکخستن و رێکوپێکردنی پول . • هەلگرتنی پاشماوەکان • پێلاو بەکاردەهێنم • زنجیرەی چاکیت دەگرم
فێرکردن	• چالاکی (لەسەر دەرەج سەردەکەوین). • چالاکی (کردنەوەی قوفلەکان). • چالاکی (ئەندامەکانی لەش) بە گورانی یان وێنە یان بویکی لاستیکی ، بو زانین توندوتیژی سکسیش بەکاردەهێنرێت. • چالاکی (زانینی رەنگـەکان) بـە رێگـەی یـاری (مـن میکومـە) کارتی رەنگاو رەنـگ کـە دوو تـا سـێ رەنـگ دەدەنـە منـدال و ماموستا دەلێت : (من میکومە) ، من رەنگی سـور دەوێـت وە ئەوەی من دەستی لێدا ئەو دەبێتە (میکو) و بەم شێوەیە. • چالاکی (وەرزشی بەیانی) وەک کێوریشک هەلاوێتن. • چالاکی (یاری بازاری) و کڕین و فرۆتنی کەل و پەلەکان. • چالاکی (یاری کوردی هەی چلی چانە). • چالاکی (نیشاندانی قەبارەکان) وەک موکەعەب لە بچوکەوە بو مەزنەوە . • چالاکی (جل لەبەر خوکردن) . • چالاکی (شانوگەری دەربارەی هەلویستەکان) . • چالاکی (تەرکیز) یاری (من دەبێت لە چوار گوشە دەرنەکەوم)

- چالاكی (بەرێوەچوون بە هاوسەنگی) بەكارهێنانی كوفك بەشێوەی پیتی z.
- چالاكی (هەستەكانی ئێمە) چاو بو دیتن ، گوێ بو بیستنەوە و .... .
- چالاكی (كی دەبێتە نێچیروان) ، هەر كەسی توپ پێبكەوێت.
- چالاكی (هێمایەكانی هاتوو چوو) ، شانوگەری و كردنی جل و بەرگ .
- چالاكی (بەكارهێنانی جێناوەكان) چیروكی / پاوان دەیەوێت ترومبێل بەكاربێنێت ، و تو چی دەیەوێت مندال هەول دەدەن جێناو بەكاربێنن ، من دەیەوێت، ئەو دەیەوێت ، تو دەیەوێت.
- چالاكی (گرێدانی قولپەكان).
- چالاكی (وەرزەكانی سال) .
- چالاكی (پیاوی ئاگركوژاندنەوە) .
- چالاكی (یاری زمانی) ئەو شتانەی لە ژور دا هەن ، من شتێكی داری دەبینم ، شتێك دەبینم كە شوشەیە (پەنجەرە)
- چالاكی (هەژماركردن) بە گورانی : مریشكی سپی ، ناوی ئەو سیسێ یە ..هەر هێلكەیەك یان دوو دەكات و سێ چیچەلوكی هەیە ١-٢-٣ و ....
- تێبینی / ئەگەر مندال هی گوهدار بێت لە هەر هەفتەیەك دا هەژمار زیاد دەكرێن تا دەگاتە ژمارە ١٠ .
- چالاكی (نیشاندانی كێشەكان) گران ، سووك ، بە رێگەی یاریەكان .
- چالاكی (شوان و مەڕ / پەز) لەسەر دەورە .
- چالاكی (سوكایەتی بە یەككردن) یاری بە یەك دوو كردن ، چیروكی كویسەلە و كێوریشك.
- چالاكی (سلاو كردن) .
- چالاكی (ئاخاوتنی جوان) من دەتوانم ئاو بخومەوە ، ئاخاوتنی : بەلێ ، ببورە ، سوپاس.

	• چالاکی (ناسینی رەگەز) ئەمە کچە ، ئەمە کوڕە ، بەکارهێنانی وێنە یان شانوگەری.

تەمەنی سێ سالی بۆ چوار سالی

قوناغی سێ سالی بو چوار سالی	
چاودێری منداڵ	• هەویری یاری بو منداڵان دروست دەکەین و بە منداڵ دەڵێین ئەم گیانەوەرە دروست بکە. • یاری لەناو باخچە. • یاری باخچەی (غاردان ، پایسکلێل....). • چوڵانێ. • یاری ئازاد کە پەیوەندی بە کوڕ و کچەوە هەیە. • هێلی ڕاست بە مەقەس دەبڕێت. • یاری هەویر . • وێنەی وەرزەکان دەبڕم و بە کارتونەوە لەسقە دەکەین . • وەرزش .
خواردن و ڤەخواردن	• دروستکردنی سفرەی خواردن . • من هەموو شت دەخوم . • لە دەستپێکی خواردن بە ناوی خوای گەورە دەستپێدەکەین و لە دوای خواردنیش سوپاسی خوا دەکەین . • دروستکردنی خواردن لەگەڵ منداڵ وە هەر یەك کەرەستەیەك لە ماڵ دێنێت ، یەك خیار ، یەك پەطاط ، یەك پیواز وە بەم شێوەیە . • بە دولك ئاو تێدەکەم . • من خوی خواردن دەخوم . • ڕوژانە کام خواردن هەیە ، منیش ئەو لەگەڵ هاوڕێکان دەخوم.
نووستن	• ئەگەر بیەوێت بخەوێت جێگای تەرخانکراو هەبێت .
پاککردن	• دەستەکانی خوم دەشوم لە پێش و پاش خواردن.

	• لووتی خوم پاك دەكەم . • سەری خوم شە دەكەم. • شتی كەوتووە لە سەر ئەرد نایكەمە لەناو دەمی خوم. • پاككردن..... من خوم دەچمە دەستئاو.
فێركردن	• چالاكی (سەر پێلك دەكەوم) . • چالاكی (چونیەتی جل و بەرگ لەبەركردنەوە). • چالاكی (پازل وێنەی مالێك) كە بە كارتون دروست دەكەین. • چالاكی (چیروك بە رێگەی شانوگەری). • چالاكی (موكەعەبەكانی دار بە شێوازەكانی ئەندازەیی) . • چالاكی (وێنەكێشانی مندالان) هەلاویستن لە ناو ژۆر دا . • چالاكی (یاری سەهۆل) وەك سەهۆل رادەوەستین. • چالاكی (یاری بازاری) . بازاری جل و بەرگ ... بازاری مێوەكان ... بازاری یاریەكان بێت . • چالاكی (لێكجوداكردنەوە) دوو كەرەستەی خواردن تێكەل دەكەین وەك (نوك ، باقلك) وە مندال لێكجودا دەكەن. • چالاكی (نیشاندانی رەنگەكان) بە رێگەی وەریسێك هەر هەفتیەك وەریسێك بە شێوەی بازنە دادەنێت . • چالاكی (یاری رەمل / خویز) . • چالاكی (وێنەكێشانی جەستەیی) وێنەی مندالێك كە ئەندامی لەش دیار بێت و داوا لێ دەكرێ وێنە دروست بكەن لەگەل ووتنی ناوەكانی بۆ نموونە : كوا (سەر) كوا (پێ). • چالاكی (توندوتیژی سكسی) كام پارچەی لەشی ئێمە نابێت كەس دەست لێبكات ، بە وێنە دیار دەكەین . • چالاكی (سەرئاو كەوتن و نقوم بوون)حەوزێك هەندێك ئاو تێدەكەن لەگەل یاریەكی دار و لاستیكی و كانزایی . • چالاكی (چاپكردنی پییان و دەستان بە رەنگەكانی تایبەت). • چالاكی (قەبارە) چاپكردنی پێلاوی گەورەكان وە هی من . • چالاكی (موگناتیس) هەندێك شت رادەكێشێت.

• چالاكی (نیشاندانی دەم / كات) بە ئاسانی وەك هەندە خولەك ماوە بۆ ئەوەی یاری ئێمە كۆتایی بێت. • چالاكی (جێگای بەرز و نزم) . • چالاكی (كولاو لە كارتون دروست دەكەن). • چالاكی (نیاسینی رەگەز) بە گورانی • ناوی كام (پاوان)ە .... پاوان كورِە یان كچ .... تەمەنی پاوان چەندە ....؟ • ناوی كام (شالین)ە ..... شالین كچە یان كورِ .... تەمەنی شالین چەندە ....؟ • چالاكی (دیاركردنی هەستەكان) چیروك ، شانوگەری ، بە وێنە . • چالاكی (نیشاندانی وەرزەكان) بە رێگەی گورانی (ستران) . • چالاكی (نیشاندانی پیتەكان) بە رێگەی ناوی شتەكان وەك من شتێك دەبینم بە پیتی (ش، ر ب، ت، د،ژ،پ،...) هەر جارێك سێ یان چوار پیت ئەگەر مندال وەربگرن دەتوانن زیاتر لێبكەن .... بۆ هەموو سال بەكاردەهێنرێت لە تەمەنی سێ بو چوار. • چالاكی (سیبەری من) لە باخچە یان بە رێگەی گلوپێك. • چالاكی (رەنگەكانی سەرەكی) من سەركێشم ، من رەنگی سور دەوێت ..... • چالاكی (نیشاندانی پیشەكان) دكتور، پولیس، ئاگركوژاندنەوە، نێچیروان،..بە وێنە یان شانوگەری یان چیروك . • چالاكی قەبارەكان ، یان (شێوەی بیركاری) (سێ گوشە ، چار گوشە ، بازنە ، لاكێشە).	

ئامادەكراوە لە لایەن /بەرێوەبەرایەتی گشتی چاودێری و گەشەپێدانی كومەلایەتی
بەشی داینگەكان
بە هاوكاری لەگەل / بەشی پارێزگاری خێزان / بەشی پلان